

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI
FILOZOFICKÁ FAKULTA
KATEDRA MUZIKOLOGIE

Aneta Špačková

Bakalářská práce

**Kultura v Litovli po roce 1989 - se zaměřením na
kulturní organizaci Městský klub**

Culture in Litovel since 1989 focusing on the cultural organisation of
Městský klub

Vedoucí práce: Doc. PhDr. Lenka Křupková, Ph.D.

Olomouc 2012

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci *Kultura v Litovli po roce 1989 - se zaměřením na kulturní organizaci Městský klub* vypracovala samostatně s použitím uvedených pramenů a literatury.

V Olomouci dne

Na tomto místě bych ráda poděkovala především Doc. PhDr. Lence Křupkové, Ph.D. za užitečné rady a připomínky při vedení mé práce, Mgr. Robertu Najmanovi za poskytnutí potřebných materiálů, ředitelce Městského klubu Bc. Haně Vogelové za vstřícnost a zapůjčení důležitých dokumentů.

Obsah

1	Úvod	7
2	Město Litovel - všeobecné informace.....	9
3	Pamětihodnosti	10
4	Všeobecná historie Litovle.....	12
4.1	13. - 19. století	12
4.2	20. století - současnost.....	13
5	Historie kulturního a společenského dění v Litovli.....	16
5.1	13. - konec 19. století	16
5.2	20. století - současnost.....	19
6	Historie a současnost Městského klubu	23
6.1	Spojený závodní klub ROH Tesla.....	23
6.2	Městský klub.....	26
7	Vymezení kulturní politiky a organizační sféry Městského klubu.....	31
8	Zájmové aktivity Městského klubu	33
8.1.1	Smíšený pěvecký sbor Kantika.....	33
8.1.2	Hanácká ambasáda	34
8.1.3	Studio Ateliér	35
8.1.4	Fotoklub Litovel.....	35
8.1.5	Kinemaclub Litovel	37
8.1.6	Klub litovelských výtvarníků	38
8.2	Volná sdružení při Městském klubu.....	39
8.2.1	Folklorní soubor Hanačka	39
8.2.2	Kruh přátel hudby	40
8.3	Již neexistující či osamostatněné spolky	41
8.3.1	Litovelská muzejní společnost.....	41
8.3.2	Klub historické dramatizace	42

8.4	Soubory podporované MK	43
8.4.1	Senzakord o. s.	43
8.4.2	Seniorklub.....	43
9	Pořadatelská činnost Městského klubu	44
9.1	Slavnosti, cyklické akce a jiné	44
9.1.1	Hanácké Benátky	45
9.1.2	Musica Poetica	48
9.1.3	Litovelské kulturní léto	48
9.1.4	Dny evropského dědictví.....	49
9.1.5	Evropský svátek hudby	50
9.1.6	Divadelní kultura.....	51
9.1.7	Doplňková činnost Městského klubu	53
9.2	Ukončené aktivity Městského klubu	53
9.2.1	Městské kino	53
9.2.2	Litovelské noviny.....	54
10	Hospodaření Městského klubu	56
11	SWOT analýza	58
11.1	Silné stránky.....	58
11.2	Slabé stránky	59
11.3	Příležitosti	61
11.4	Hrozby.....	61
11.5	Shrnutí SWOT analýzy	62
12	Kvalitativní zhodnocení činnosti Městského klubu	63
13	Zhodnocení vývoje činnosti Městského klubu.....	65
14	Dotazník Kultura v Litovli.....	67
15	Závěr	68
	Resumé	69
	Summary.....	69

Zusammenfassung.....	70
Anotace.....	71
Seznam pramenů a literatury	72
Literatura.....	72
Prameny	72
Internetové zdroje.....	74
Tiskoviny, diplomové práce, noviny	75
Přílohy	76

1 Úvod

Pojem *kultura* je současnou společností vnímán velice široce a vzájemně propojenými vztahy pojímá takřka celý rozsah společenského dění. Pro upřesnění významu je vždy nutné stanovit si, v jakých souvislostech kultura působí. V této bakalářské práci je sledován obsah pojmu lokální kultury, jež tvoří nezbytnou součást společenského života, zahrnující historii města, vzdělávací a zájmové instituce, vysokou kulturu městské elity i zábavnou kulturu určenou pro široké publikum. Obsáhnout veškerou kulturu v Litovli v daném období by však bylo příliš obšírné a předepsaný rozsah bakalářské práce by k jejímu zpracování nestačil, výběr byl proto zúžen na činnost příspěvkové organizace Městský klub, která je hlavním organizátorem kulturního života v Litovli.

Primárním cílem práce je tedy předložit ucelený pohled na čelní kulturní instituci ve městě, příspěvkovou organizaci Městský klub, do jehož činnosti patří nejen organizace dílčích kulturních akcí, ale na jehož bázi jsou organizovány i jednotlivé zájmové skupiny či kroužky. Práce se pokusí představit chod klubu, postihnout vývojové trendy jím nabízené kultury a v neposlední řadě i její kvalitativní úroveň. Práce chce pojednat o všech složkách Městského klubu, zhodnotit je a navrhnout možnosti jejich dalšího rozvoje.

Práce je v zásadě členěná do tří částí. První část se zabývá obecnými informacemi o městě a litovelskou historií, jak všeobecně tak kulturně zaměřenou, jelikož je znalost dějin města důležitá pro pochopení zkoumaného prostředí. Tento oddíl obsahuje i historii samotného Městského klubu. Následuje úsek věnovaný aktivitám organizace, je nezbytné rozebrat fungování a hlavní činnosti Městského klubu, aby byly pochopeny principy kultury zaštiťované Městským klubem. Zmíněné oddíly mají spíše deskriptivní charakter, což je zapotřebí k porozumění poslední části, kde jsou obsaženy kapitoly věnující se hospodářské situaci klubu, SWOT analýze a celkovému vývoji nabízených pořadů a jejich kvalitativní úrovni. Součástí příloh je i rozhovor se současnou ředitelkou Městského klubu a dotazník s výslednými grafy zachycujícími názory litovelských občanů na kulturu ve městě. Tyto dodatky mají celé práci přidat na aktuálnosti.

Zdrojem historických a místopisných informací této bakalářské práce se staly zejména knižní publikace Lubomíra Šika¹ a Radovana Urválka.² Jako doplňkové zdroje ke kapitolám shrnujícím dějiny Litovle sloužily diplomové práce uvedené v soupisu literatury, historické informace týkající se zájmové činnosti pramení z publikace Lubomíra Šika pojednávající o spolkové činnosti v Litovli.³ Co se týče kapitol o činnostech a aktivitách Městského klubu, k jejich vzniku přispěly litovelské kroniky z let 1989 - 2010 a tematické příspěvky v nich obsažené. Tento rukopisný materiál sloužil i jako přehled programů uskutečňovaných Městským klubem v minulých letech, tyto napomohly k ucelení informací o složení pořadů klubu. Literatura, která by komplexně pojednávala o Městském klubu, tedy o jeho historii i aktivitách, dosud nevznikla. Jediným souhrnným zdrojem informací o Městském klubu jsou dvě brožury, mapují činnost klubu za rok 2002 a 2004.⁴ K doplnění některých údajů posloužily také Litovelské noviny a v nich obsažené příspěvky pojednávající o proběhnutých kulturních akcích či vystoupeních zájmových souborů. Dalším zdrojem informací týkajících se chodu Městského klubu, hospodaření a jeho repertoáru byly výroční zprávy této organizace - za léta 2007 až 2011. V neposlední řadě se stal přínosem rozhovor se současnou ředitelkou MK a jistým aspektem hodnocení jsou i názory respondentů v přiloženém dotazníku vytvořenému cíleně pro tuto práci. K aktuálním údajům o zájmových souborech či faktických datech zaměřených na statistické údaje nebo městské orgány přispěly webové stránky jednotlivých institucí.

¹ Šik, Lubomír: *Litovel ve dvacátém století díl 1, díl 2*, Litovel, 2002.

² Urválek, Radovan: *Litovel a okolí*, Olomouc, 2006.

³ Šik, Lubomír: *Spolkový život v Litovli*, Litovel, 2004.

⁴ Krestýn, Jaroslav: *Městský klub Litovel*, Litovel, 2002, 2004.

2 Město Litovel - všeobecné informace

Litovel se nachází uprostřed delty řeky Moravy, která protéká městem šesti rameny. Z tohoto důvodu se také městu říká Hanácké Benátky. Litovel patří do Olomouckého kraje, okresu Olomouc. Leží v nadmořské výšce 233 m. n. m. a rozkládá se na úpatí Dražanské vrchoviny. Katastrální výměra činí 46,39 km² a počet obyvatel byl k 18. 3. 2011 9978, z čehož samotné město mělo 7306.⁵ Litovel je obec s rozšířenou působností a patří k ní 11 místních částí: Březové, Chořelice, Chudobín, Myslechovice, Nasobůrky, Nová Ves, Rozvadovice, Savín, Tři Dvory, Unčovice, Víška.⁶

Jelikož je město položeno v úrodné Hané, daří se tu zemědělství, s čímž souvisí rozvoj potravinářského průmyslu. Ten je na Litovelsku zastoupen v podobě cukrárenské, pivovarské a konzervářské výroby, dále sýrárny či závodu zpracující těstoviny. Vyskytuje se zde ale i lehký (hygienické potřeby, sportovní doplňky), těžký strojírenský (výroba papírenských strojů) a dřevozpracující průmysl.

Obyvatelé mají možnost sportovního i kulturního vyžití. Každý rok se v Litovli pořádají dvě celoměstské oslavy - Hanácké Benátky a Litovelské slavnosti, celoročně v Litovli vystupují hostující divadla, pořádají se koncerty, různé přednášky, zájezdy za kulturou, a to pod záštitou Městského klubu, cestovní kanceláře BAVI aj. Co se tělovýchovných aktivit týče, mohou občané využít moderní sportovní halu, krytý bazén, přírodní koupaliště, vodácký areál s lezeckou stěnou, řadu venkovních hřišť, bowling a další.

⁵Dostupné z: <http://litovel.eu/redakce/index.php?lanG=cs&clanek=47787&slozka=47787&>.

⁶ Tamtéž.

3 Pamětihodnosti

Vzhledem k faktu, že tato práce obsahuje základní informace o městě Litovel, mezi které patří i seznámení s pamětihodnostmi města, jež jsou taktéž součástí kultury, budou na následujících stranách stručně představeny ty nejdůležitější z nich.

Litovelská radniční věž je s výškou 73 metrů nejvyšší na Moravě a přímo pod ní i přes celé náměstí Přemysla Otakara protéká rameno řeky Moravy zvané Nečíz. Radnice byla postavena v polovině 15. století v původně gotickém slohu, ovšem roku 1572 byla renesančně upravena a 1725 barokně. Poslední velká rekonstrukce proběhla na návrh Johanna Aulegka, který spojil věž se sousedními domy, radnice se však příliš nedotkla.⁷ V 60. - 80. letech dvacátého století se dle projektu Jaromila Přídala uskutečnily další úpravy, dle nichž má věž současnou podobu.⁸

Další důležitou památkou je barokní morový sloup z roku 1724 stojící na náměstí Přemysla Otakara. Ten je dílem olomouckého sochaře Václava Rendra, který je rovněž autorem olomouckého sousoší nejsvětější trojice. Byl postaven po ústupu morové epidemie z roku 1714. Na vrcholu sloupu je socha Panny Marie, uprostřed ve výklenku pak sv. Pavlína, před ní sv. Rozárie. V rozích na podstavcích jsou sv. Karel Boromejský (s knihou a křížem), sv. Roch (se psem), sv. Šebestián a sv. František Xaverský (s kvadrátkem). Sloup byl restaurován v letech 1798 a 1885, přičemž poslední renovaci provedl roku 1996 Ladislav Werkmann.⁹

Svatojánský most je třetí nejstarší užívaný kamenný most v České republice a nejstarší na území Moravy. Vede přes hlavní tok řeky Moravy a dostaven byl v roce 1592. Tvoří ho šest půlkruhových oblouků na hranolových pilířích, uprostřed je skulptura sv. Jana z Nepomuku vytvořená roku 1718 olomouckým sochařem Janem Sturmerem. V minulosti prošel most dvěma většími rekonstrukcemi. V letech 1931 - 1933 byl přebudován v rámci regulace řeky Moravy, což znamenalo rozšíření

⁷ Šik, L. 1994, s. 131.

⁸ Urválek, R. 2006, s. 13.

⁹ Urválek, R. 2006, s. 17.

o chodníky po obou stranách. Přestavba v období 1998 - 1999 přiblížila most jeho původní podobě.¹⁰

Další hodnotnou litovelskou stavbou je Gymnázium Jana Opletala, které je situováno v blízkosti Uničovského rybníka a městského parku. Návrh na stavbu školy, který se nesl ve stylu pozdní neorenesance, vytvořil architekt Josef Bertl. 10. - 11. září 1904 bylo gymnázium slavnostně vysvěceno olomouckým arcibiskupem Dr. F. S. Bauerem.¹¹ Gymnázium dostalo název po svém absolventovi MUC. Janu Opletalovi, který se stal obětí protinacistických demonstrací v roce 1939.

Na průčelí budovy jsou čtyři mozaikové obrazy ilustrující dějiny Litovle vytvořené Janem Kohlerem dle návrhu Jana Smyčky. Na bočních stranách gymnázia jsou další mozaiky, tentokrát zobrazující Františka Palackého a Karla Škrétu. Od roku 1967 visí na budově pamětní deska Jana Opletala a před ní jeho busta z roku 1979 vytvořena akademickým sochařem Milošem Axmanem. V neposlední řadě zde stojí socha Tomáše Garrigue Masaryka z roku 1948 zhotovená Karlem Lenhartem.¹²

Za zmínku stojí i schody k Nečízu, jež byly vybudovány kvůli jednomu z šesti ramen řeky Moravy - Nečízu, které protéká pod celým náměstím Přemysla Otakara II. Tento vodní tok je zpřístupněn pomocí obdélníkového prostoru ohraničeného litinovým zábradlím vsazeným do několika kamenných sloupků. Rameno pochází za středověku, kdy sloužilo jako součást městského obranného systému. Roku 1856 však bylo zaklenuto a přístup k němu vybudován dvěma kamennými schodišti. Při slavnostních příležitostech či oslavách města se na tomto kanálu uskutečňují plavby na raftech.¹³

¹⁰ Urválek, R. 2006 s. 39.

¹¹ Dostupné z: <http://www.gjo.cz/o-gymnaziu/>.

¹² Urválek, R. 2006, s. 29.

¹³ Urválek, R. 2006, s. 16.

4 Všeobecná historie Litovle

4.1 13. - 19. století

Město založil mezi léty 1252 - 1256 král Přemysl Otakar II. Byl to promyšlený krok, nově budovaná královská města měla totiž pomoci k obraně Moravy proti Uhrům. Základy města se nacházely v blízkosti slovanské rybářské osady, nejspíš proto má Litovel ve znaku dvě stříbrné ryby (kapr a štika) v modrém poli, ovšem dostatečné písemné prameny z této doby se nedochovaly.¹⁴

Od třináctého století má Litovel centrální náměstí s pravidelnou uliční sítí. Téměř dokonalý čtvercový půdorys s šachovnicovým uspořádáním značí vrchol urbanistického vývoje.

Škola byla v Litovli založena ve čtrnáctém století. První polovina století patnáctého nebyla pro město prospěná. Za husitských válek bylo totiž vydrancováno, dostalo se do finanční nouze a z královského se stalo město poddanské.

Situace se zlepšila na počátku šestnáctého století, kdy král Vladislav Jagellonský věnoval Litovel rodu Boskoviců. Ta tak dosáhla značného bohatství přikoupením okolních vesnic, dvorů, polí a lesů. Dcery posledního mužského potomka Boskoviců, Jana Šembery, se vdaly do rodiny Liechtensteinů, proto Litovel roku 1597 připadla tomuto významnému rodu. Nicméně sláva a bohatství Liechtensteinů byla na úkor malé Litovle, která měla jedinou funkci, a sice platit daně.¹⁵

Do dějin Litovle zasáhla také třicetiletá válka. Švédská vojska město dobyla a roku 1643 zcela zpusťovala. Toto neštěstí připomíná Švédská deska, která se nachází v parku Míru. Jen co se Litovel vzchopila, přišlo další nepříznivé období trvajícím téměř celé osmnácté století. Rakousko totiž vedlo války, při kterých ležela ve městě mnohá vojska. Ničivé byly také morové epidemie a požáry.¹⁶

Co se týká stavebních úprav po nešťastných událostech osmnáctého století, začala se ve městě objevovat barokní architektura. Nejznámější barokní památkou je morový sloup na náměstí Přemysla Otakara. Dále zde byla roku 1820 otevřena první kavárna a

¹⁴ Urválek, R. 2006, s. 10.

¹⁵ Šik, L. 1994, s. 76.

¹⁶ Podhorský, M., 2008, s. 43.

1841 se poprvé rozsvítilo veřejné osvětlení. V tomto období také docházelo k postupnému uvolňování cechovního systému, díky čemuž mohly vznikat nové živnosti.

Nejvýznamnějším rokem devatenáctého století byl revoluční rok 1848, který ukončil éru feudalismu a umožnil nástup buržoasie. Litovel se revolučního hnutí výrazněji neúčastnila, byla jednou z mála měst, kde se ne vytvořila národní garda. Po skončení revolučních nepokojů obdrželo město vyhlášku o zrušení poddanství a s tím souvisejícímu přerozdělení majetku.¹⁷

Později došlo k novému správnímu uspořádání a Litovel se stala okresním městem. Tehdy měla asi 3000 obyvatel, převážně německé národnosti. Postupně se však české obyvatelstvo rozrůstalo a podporovalo rozvoj zemědělství i průmyslu. Roku 1869 byla zřízena Rolnická záložna, o rok později konkurenční německá Městská spořitelna, 1871 Rolnický akciový cukrovar, jehož zásluhou byla 1886 do města zavedena železnice a Rolnický akciový pivovar byl založen roku 1892.¹⁸ Vznik těchto českých podniků velmi posílil ekonomické postavení Čechů v Litovli.

Ve městě vzkvétal i spolkový život. Vytvořen byl například pěvecký sbor, kulturu podporující Měšťanská beseda, Matice školská, dále Sokol, Spolek českých žen a dívek zabývající se především pomocí chudým dětem, ale také pořádáním společenských zábav, divadel atd., podobně zaměřený byl i svazek České srdce. Mezi německá sdružení patřili Turnverein, společensky aktivní Damenleserverein, německý pěvecký spolek Gesangsverein, nacionálně zaměřený Jugendbundesgruppe Sieghard.¹⁹

4.2 20. století - současnost

Na začátku dvacátého století byla Litovel centrem českého průmyslu a obchodu mezi německou Olomoucí a Uničovem. Toto „vlastenectví“ bylo potvrzeno založením českého gymnázia roku 1901.²⁰

V té době už byla Litovel pod českou správou, což velmi posílilo české strany a pomohlo k oslabení německé většiny. Tomuto vývoji také napomohl vznik samostatné

¹⁷ Šik, L. 1994, s. 127.

¹⁸ Urválek, R. 2006, s. 10.

¹⁹ Šik, L. 2004, s. 7.

²⁰ Šik, L. 2006, s. 35.

Československé republiky. Po zrodu nezávislého státu nastalo v Litovli období náboženského napětí. Do nepokojů mezi katolíky a novou Církví československou husitskou musela zasáhnout i armáda. Za období první republiky Litovel vzkvétala, vznikaly nové továrny, kulturní i společenské organizace.²¹ Pak přišlo téměř půl století diktatur, což pochopitelně zamezilo jakýkoliv pozitivní vývoj nejen v Litovli, ale i v celé zemi.

Za první světové války vznikl Červený kříž, který měl odnož i v Litovli, ale kvůli neshodám mezi českými a německými občany musela být jeho litovelská větev rozdělena na dvě pobočky - českou a německou. I tak se ale obě jaly pomáhat, budovaly prostory pro raněné vojáky, zabezpečovaly materiální podporu aj. Po první světové válce se ve městě až nečekaně rozvíjel společenský život, v tomto období v Litovli působilo až 35 kulturních, tělovýchovných, vzdělávacích i náboženských spolků a organizací. Nejen tahle oblast prosperovala, také průmysl a stavebnictví byli na vzestupu. Tato úspěšná etapa byla ukončena hospodářskou krizí následovanou druhou světovou válkou, která na několik let zcela proměnila město - místo studujících žáků byli ve školách ubytovaní vojáci, gymnázium se proměnilo v záložní nemocnici, lidé se nesměli po setmění zdržovat na ulicích, do českých podniků byli dosazováni němečtí „zástupci“ atd.²² Když tento teror skončil, trvalo mnoho let, než se celé město vzpamatovalo.

Občané se nestačili ještě zcela zotavit z tragických činů války a přišlo další nesvobodné období v podobě komunistického režimu. Litovelské politické strany sice na začátku roku 1948 uzavřely dohodu o rovném politickém boji, ale události příštích měsíců na ni nebraly ohledy. Únorový převrat se v Litovli odehrál v režii odborů. K účelu „plnění vůle a požadavků pracujícího lidu“²³ byli zřizovány okresní akční výbory, které se ovšem věnovali především kádrovým čistkám. Do větších litovelských podniků dosazovali tzv. národní správce, v roce 1951 bylo 90 % obchodní sítě socializováno. Padesátá léta charakterizují soudní řízení se smyšlenými protistátními skupinami či jednotlivci. Tyto procesy neminuly ani litovelské občany, z nichž mnoho skončilo ve vězení.

Sedmdesátá léta byla ve znamení normalizace a kádrových změn. Na přelomu let 1970 a 1971 byly prováděny vládou nařízené prověrky, které si zejména nestraníci

²¹ Šik, L. 1994, s. 162.

²² Šik, L. 1994, s. 192.

²³ Pinkava, M. 2010, s. 201.

odpykali výpovědí či sesazením na méně lukrativní pracovní pozici. Tyto akce neminuly ani litovelský závod Tesla, kde bylo „prověřeno“ celkem 15 400 nestraníků, z nichž 173 dostalo výpověď a 1300 se muselo spokojit s finančně hůře ohodnoceným pracovním postem.²⁴

Co se kulturního dění týče, roku 1972 proběhlo otevření zrekonstruovaného Kina Družba, 1975 bylo znovuotevřeno Muzeum, které se ale 31. 10. 1976 muselo opět uzavřít z důvodu adaptačních prací. V této době vedení města zřídilo i Junior klub ve sklepních prostorách pod radnicí.²⁵

1975 byl rezident Ludvík Svoboda nahrazen Gustávem Husákem. Dva roky nato se objevily zmínky o Chartě 77, listině kritizující politickou a státní moc, jež byla podepsána mnoha českými umělci a významnými osobami. Tyto následně Rudé právo ve svém rozsáhlém úvodníku označilo za „ztroskotance a samozvance“.²⁶ I když byli „nežádoucí občané“ stíháni, pro po demokracii toužící Čechy to byla zpráva, že se něco děje, že je tu jistá míra aktivity. Tito činnorodí lidé dále pokračovali ve svých záměrech, jiní se stáhli do ústraní, byli zde však i tací, kteří se za pomoci režimu snažili vyšplhat na co nejvyšší společenskou či pracovní pozici.

Nastal listopad 1989 - období revolučních změn a následný pád komunistické nadvlády. Pochopitelně se obrat projevil i v Litovli. Po skončení této etapy se město postupně zotavilo a rozvíjelo průmysl i kulturu. S potlačením minulého režimu přišlo mnoho změn, od přejmenovávání ulic až po privatizaci státního majetku.

Pro turistický ruch v této oblasti se stalo velmi přínosným založení CHKO Litovelské Pomoraví 15. 11. 1990.²⁷ Což s sebou ale nese i značná omezení průmyslového rozvoje ze strany ochránářských aktivistů. Mezi další aktivity zviditelňující město patří úspěšný mezinárodní extrémní závod štafet Bobr Cup probíhající od roku 1995, známý motokrosový závod, úspěšní divadelníci Sokola, tradiční oslavy města či pivní slavnosti. Litovel je zkrátka přes běžné problémy dobře fungující město s bohatými možnostmi využití volného času.

²⁴ Šik L. 2002, s. 426.

²⁵ Šik, L. 2002, s. 468.

²⁶ Prečan V. 1990, s. 25.

²⁷ Urválek, R. 2006, s. 11.

5 Historie kulturního a společenského dění v Litovli

5.1 13. - konec 19. století

Litovel byla už od svého založení centrem kulturního a společenského života. Ve čtrnáctém století se rozšiřovaly cechy, v Litovli nejpočetněji zastoupeným byl cech soukenický a rybářský. Dalším, v minulosti velmi oblíbeným odvětvím, bylo střelectví.²⁸

Mezi nejstarší zájmové činnosti patří církevní zpěv, hudební kultura je již od počátku spojena s kostelem. Dle dochovaných pramenů se v Litovli vyskytovala církevní škola od roku 1450 a prvním doloženým hudebním uskupením byl dětský chlapecký sbor zpívající především při ranních mších. Existovala tzv. literátská bratrstva, která se mimo jiné věnovala právě církevnímu zpěvu, jedno takové vzniklo i v Litovli roku 1475. Bylo založeno při kostele sv. Marka, a tudíž dostalo název literátské bratrstvo Panny Marie a sv. Marka a fungovalo až do roku 1655.²⁹ Na ně navazovala i katolická církev. Z počátku sedmnáctého století pochází nejstarší dochovaný český kancionál, jehož autorem byl Jan Rozenplut z Červenky.³⁰

Na konci století osmnáctého se skupina měšťanů snažila zajistit prostor pro budoucí divadlo. I přes řadu nesnází, především zdlouhavé jednání s městskou radou, vybudovali měšťané nevelké jeviště a hlediště v druhém patře litovelské radnice. S pracemi skončili roku 1795 a divadlo nazvali Littauer Stadt-Theater. Vedoucí osobou německých ochotníků byl Erasmus Hiebner. První představení v podobě Stattlerovy veselohry *Die Wette* se konalo 1. ledna 1796. Tato divadelní éra trvala dle dochovaných pramenů zhruba dvacet let. K dalšímu rozvoji ochotnického divadelnictví přispělo postavení budovy stělnice (nynější muzeum) v letech 1822 - 1824. Patřila k ozdobě města a v roce 1823, tehdy pod vedením Mathiase Hiltshera, vznikl ochotnický

²⁸ Je nutné poukázat na rozdíl mezi cechy a spolky. Spolky jsou jakási dobrovolná sdružení soukromého rázu, mnohdy pro potěchu a zábavu, kdežto pro příslušníky cechu vyplývá povinné členství na základě provozování určitého řemesla.

²⁹ Šik, L. 2004, s. 3.

³⁰ Místní část pod správou Litovle.

kroužek Dilletanten - Theater, který roku 1839 převzal Donat Ulrich a přejmenoval na Liebhaber-Theater.³¹

Přesto situace v devatenáctém století spolkové činnosti příliš nepřála, jelikož ji stát kontroloval. V polovině století vznikl výnos, že bez povolení panovníka nesmí vzniknout žádná společnost. Chvilkové uvolnění za Josefa II. ukončil první spolkový zákon z roku 1843, podle něhož byl pro založení spolku nezbytný souhlas státních orgánů. Následoval revoluční rok 1848, mezi jehož požadavky patřilo mimo jiné právo svobodně tvořit spolky. Revoluci ovšem vystřídal tzv. Bachův absolutismus a opětovné utužení dozoru. Konečně se však roku 1867 občané dočkali nového spolkového zákona, který poskytoval zakladatelům sdružení určitou volnost. Stačilo pouze nahlásit a nechat schválit stanovy nově vytvářené organizace příslušným úřadem. Pro zahájení činnosti nebyl nutný písemný souhlas, v případě zamítnutí by úřad poslal negativní odpověď, tzv. záповěď.³² Jelikož byla většina obyvatel v Litovli německá, počet spolků této majoritní skupiny narůstal. V roce 1854 vznikl německý mužský pěvecký sbor Männergesangverein, v tomtéž roce bylo založeno německé středisko společenského života Lesung und Spiel-Cassino (čítárna a herna), které zaniklo po výstavbě nového centra litovelských Němců Deutsches Haus (1899). Ve městě dále vznikl Deutscher Musik und Geselligkeitsverein (Německý hudební a společenský spolek), který se stal centrem divadelní, hudební a pěvecké německé kultury.³³

Rok 1865 s sebou přinesl významný spolek, který pořádal kulturní akce, staral se o společenskou zábavu a stal se téměř na půl století nepostradatelným organizátorem kulturního života v Litovli. Z počátku vystupoval pouze jako čtenářský spolek, ale v roce 1870 se přeměnil na Měšťanskou besedu a měl kolem padesáti členů české i německé inteligence.³⁴ Jistý obrat přišel v 70. letech devatenáctého století, kdy byly zakládány české podniky (záložna, pivovar), kam přicházeli čeští úředníci a mnozí z nich svou účastí zvýšili počet českých členů v této organizaci. I tak zůstala Měšťanská beseda prozatím dvojjazyčná a na společenském životě v Litovli se podíleli Češi i Němci. Kolem roku 1880 se situace začala zotřovat, kdy při společné silvestrovské oslavě byli přítomni čeští i němečtí příslušníci litovelských spolků. Zúčastnil se jí také

³¹ Šik, L. a kol., 1996, s. 7.

³² Krejčí, J. 2011, s. 20.

³³ Hubáček, J. 2006, s. 23.

³⁴ Šik, L. 2004, s. 5.

Václav Socha,³⁵ který kritizoval působení Němců v českém, litovelském prostředí, čímž došlo k roztržce a následné reorganizaci v řadách Měšťanské besedy. Rok 1882 přinesl změny v uskupení spolku, ten ztratil svůj původní utrakvistický charakter a členové byli nyní pouze české národnosti. Předsedou se stal František Panovský,³⁶ Václav Socha byl pokladník a jednatel. 21. října téhož roku uspořádali členové spolku v sále střelnice koncert pěvecko-hudebního souboru Měšťanské besedy, který se tak stal první ryze českou kulturní akcí pod záštitou této organizace.³⁷ Sdružení ale potřebovalo vlastní prostory, jelikož Němci znemožňovali pořádání akcí v sále střelnice. Tak byl 1. 1. 1885 na Záložně otevřen sál s jevištěm. Beseda dále pořádala mnoho úspěšných akcí a podařilo se jí také zřídit reprezentativní knihovnu (1870), a jelikož získala roku 1882 knihovnu Jana Havelky, byla přejmenována na Havelkovu knihovnu Měšťanské besedy.³⁸ V roce 1885 se přistěhoval, pro Litovel velmi významný, MUDr. Jan Smyčka,³⁹ který byl už rok po svém příchodu zvolen jednatelem Měšťanské besedy a v následujícím roce se stal na dlouhou dobu jejím předsedou.

S postupně se zvyšujícím počtem spolků a s narůstajícími možnostmi vyžití přestávala být Měšťanská beseda tolik vyhledávaným zařízením. Vedení se proto dohodlo na primárně hudební funkci a roku 1921 se Měšťanská beseda přejmenovala na Hudební a pěvecký spolek Smetana. Takto působila do roku 1949, kdy byly spolky zrušeny.⁴⁰

Město se dále potýkalo s národnostními neshodami. Od sporu o to, v jakém jazyce se bude vyučovat na základní škole, přes znemožňování pořádat české společenské akce, až po založení samostatného pohřebního spolku Cyrilometodějského jako protipólu proti německé organizaci Allgemeiner Leichenverein Nikodemus (Všeobecný

³⁵ Významným zastáncem české Litovle na konci 19. století byl Václav Socha. Za své zásluhy v tomto boji se stal prvním českým starostou (1. 1. 1900 - 27. 6. 1919). Byl příslušníkem řady spolků a také po šest let vedoucím Sokola. Z jeho iniciativy byl zřízen Útulek pro české děti a řada nadací, na jeho popud vzniklo i litovelské muzeum. (Šik, L. 2002, s. 765).

³⁶ František Panovský byl litovelský advokát, také ředitel Měšťanské besedy, který inicioval vznik Rolnické záložny, cukrovaru, matiční české školy. Později se však z veřejných národnostních sporů distancoval, jelikož se obával, že by mohly uškodit jeho právníkové praxi. Toto však bylo tenkrát chápáno jako zrada národních zájmů a Panovský se musel vystěhovat ze Záložny, kde měl svou kancelář. (Šik, L. 2002, s. 755).

³⁷ Krejčí J. 2011, s. 25.

³⁸ Krejčí J. 2011, s. 26.

³⁹ Jan Smyčka byl významnou osobností v boji za českou Litovel na konci devatenáctého a počátku století dvacátého. Posiloval národní uvědomění organizováním národopisných sbírek, na základě nichž založil Krajinskou muzejní společnost a společně s Václavem Sochou i muzeum. Inicioval také zřízení Klubu českých turistů a zakoupení Mladečských jeskyní. Mimo mnoho článků lékařského, národopisného, archeologického zaměření napsal díla Pamětní knihy města Litovle a Kronika Městského archivu v Litovli. 28. 6. 1919 se stal druhým českým starostou Litovle. (Šik, L. 2002, 764).

⁴⁰ Šik, L. 2004, s. 7.

pohřební spolek Nikodemus) založené 1878.⁴¹ Ačkoliv bylo těžiště působení tohoto sdružení v oblasti organizace pohřbů, pomoci vdovám a sirotkům, značně zasahovalo do národnostního boje v Litovli, například roku 1900 jeho členové uspořádali petiční akci proti zřízení České reálky.⁴²

Ke zlepšení situace značně přispěl již zmiňovaný Jan Smyčka. Podnítil roku 1892 ustanovení Národopisného odboru, který měl za úkol sbírat národopisné materiály. Byly to například kroje, keramika, nářadí, ale i důležité listiny a archeologické předměty. Sbírkou se stala základem vystavovaných exponátů litovelského muzea a byla poslána i do Prahy na národopisnou výstavu. Bohužel však tyto aktivity nestačily ke zlomení německé převahy.

Na podporu české strany vyšlo 27. 3. 1891 první číslo časopisu Litovelsko a vedoucím redaktorem se stal Josef Dostál.⁴³ Když však česko-německá rivalita neustávala, uchýlili se 5. 12. 1897 čeští obyvatelé k manifestaci.⁴⁴ Šlo jim především o zastoupení v městské radě, která byla dosud zcela německá. Vyvrcholením této nacionální rivality bylo ubodání českého herce Ladislava Pintnera-Lípovského z hostující divadelní společnosti F. Trnky. Soupeření bylo ukončeno komunálními volbami v závěru devatenáctého století, které suverénně vyhráli Češi.⁴⁵

5.2 20. století - současnost

Na počátku století dvacátého se rozvíjela především tělovýchovná a skautská činnost. Je nesporné, že obě světové války veškeré kulturní, společenské i sportovní činnosti značně omezily.

Ještě před nimi, na sklonku roku 1906, však byla ustanovena jedna z nejvýznamnějších litovelských kulturních organizací dvacátého století, a sice Krajinská muzejní společnost. Pokračovala ve vlastivědném a historickém snažení Jana Smyčky. Následujícího roku členové Krajinské muzejní společnosti uskutečnili expozici ze soukromé sbírky právě Jana Smyčky a Václava Sochy v dívčí škole v Jungmannově

⁴¹ Šik, L. 2004, s. 5.

⁴² Krejčí J. 2011, s. 22.

⁴³ Vycházel do roku 1949, kdy byla jeho produkce zastavena. Litovelský časopis obnovil M. Spurník a roku 1990 byla vytvořena redakční rada v čele s L. Šikem a 1. 5. 1990 vyšlo první číslo s názvem Litovelské noviny. (Šik, L. 1990, s. 55).

⁴⁴ Šik, L, a kol., 1996, s. 15.

⁴⁵ Šik, L, a kol., 1996, s. 17.

ulici, kde také otevřeli muzeum. To bylo roku 1913 přesunuto do Sochovy vily a konečně v roce 1919 do budovy bývalé střelnice. Pozici správce muzea a městského archivu po Janu Smyčkovi přijal Karel Sedlák.⁴⁶

Muzejní společnost v roce 1911 odkoupila Mladečské jeskyně, jež opravila a zpopularizovala. Pod záštitou organizace byl uskupen Klub českých turistů, jehož hlavní funkcí bylo pečovat o jeskyně, ať už ve smyslu propagace či údržby. Na činnost Muzejní společnosti posléze navazoval Okrášlovací spolek v Litovli. Ten měl za úkol starat se o estetické vzezření města i okolí.⁴⁷

Po osvobození roku 1945 se začaly předválečné organizace rychle zotavovat. Obnovené spolky se většinou snažily spolupracovat, než aby si konkurovaly. Město neotálelo a po vymanění se z německé nadvlády zřídilo 12. 6. 1945 Kulturní sdružení, které mělo soustředit veškeré kulturní aktivity ve městě. Podobně tomu bylo i ve sportovním odvětví.⁴⁸ V této době také započala svou činnost litovelská gramofonová společnost, která slaví úspěchy dodnes, i když vzhledem k požadavkům moderní doby pozměnila a rozšířila svůj sortiment.⁴⁹

Postupně si ale členové spolků uvědomovali, že sjednocením jsou nuceni podřizovat se nejsilnější složce. Tak se kolem roku 1947 v Litovli rozmohlo zakládání dobrovolných organizací. Za všechny bych uvedla například Staroměstskou omladinu pořádající taneční zábavy či klub filatelistů.

Přišel rok 1948, s ním nadvláda komunistů, kteří se snažili všechny spolky dostat pod svůj vliv. Ovšem značně vysoký počet litovelských klubů nebylo snadné kontrolovat, tak byly sloučeny do masových organizací. Do čela se dostali stranicky prověřené osoby. V padesátých letech tak vznikaly tzv. Rudé spolky. Ty byly zřizovány u většiny průmyslových závodů, z nichž nejaktivnější byl litovelský podnik Křižík, kde už roku 1949 vznikla hudební a pěvecká skupina s názvem Kolektiv. Později pak převzal divadelní ochotníky Sokola.⁵⁰

⁴⁶ Karel Sedlák jakožto profesor na litovelském gymnáziu, působil v řadě vzdělávacích spolků. Byl spolupracovníkem Jana Smyčky a roku 1925 se stal správcem muzea a městského archivu. Na začátku druhé světové války byl za protiněmecké smýšlení uvězněn, po osvobození se stal správcem litovelského gymnázia a zasloužil se o jeho obnovu. Ovšem po nástupu komunistů byl z vedení odvolán a uvalen do trvalé výslužby. (Šik, L. 2002, s. 761).

⁴⁷ Šik, L. 2004, s. 101.

⁴⁸ Šik, L. 2004, s. 13.

⁴⁹ Pinkava, M. 2010, s. 9.

⁵⁰ Šik, L. 2004 s. 13.

V roce 1954 byl založen Okresní dům osvěty, který zaštiťoval litovelské kulturní dění a jehož ředitelem se stal Otto Urbášek.⁵¹ Při Okresním domu osvěty vznikl fotokroužek a klub amatérských filmařů.

Postupně se rodilo stále víc politicky zaměřených organizací. Roku 1960 byl územní reorganizací zrušen okres, což mělo organizační důsledky i na kulturu. Mezi největší změny patřilo sjednocení Závodního klubu gramofonových závodů a Okresního domu osvěty ve Spojený závodní klub ROH Tesla. Od počátku zde působil dramatický, loutkářský, pěvecký soubor, hudební - orchestrální sdružení, komorní kvarteto a dechový orchestr, nechyběl ani kroužek fotografů a klub lidové kinematografie.

V rozvoji umění nezaostávaly ani školy. Příkladem je Základní škola Opletalova a její dodnes fungující Dětský pěvecký sbor Mládí, který byl založen roku 1959 pod vedením učitelky Boženy Halvové, která stála v čele sboru více než čtyřicet let. Další aktivitou ZŠ Opletalova byl dětský dechový orchestr Litovelanka, založen 3. 9. 1965.⁵²

Přelom šedesátých a sedmdesátých let byl ve znamení „politického dusna“, jež s sebou přinesla normalizace. Tato situace se odrážela i v kultuře. Většina spolků byla pod záštitou průmyslových podniků, které vedli mnohdy oponenti stranického vedení. Často se tak stávalo, zejména v srpnu 1968, že vznikaly protestní kulturní programy. V těchto souvislostech byl vytvořen i pěvecký sbor Kantika, který je činný do dnešních dní. Když v srpnu 1968 obsadila vojska Varšavské smlouvy naši republiku, české občany ovládly pocity bezmoci, nesvobody, neúspěchu. Jako příhodná možnost k vyjádření nesouhlasu se nabízelo nadcházející výročí vzniku samostatné Československé republiky (28. 10.). K tomuto aktu se chtěli připojit i občané Chudobína,⁵³ proto připravili slavnostní program. Hlavním organizátorem byl Jan Nedoma, někdejší ředitel tamní školy, a jediné, co k úplnosti programu scházelo, byl sborový zpěv. Jan Nedoma tedy svolal zájemce, s kterými nacvičil hudební čísla k této příležitosti. Po celebraci měl být sbor rozpuštěn, ale zpěváci byli tak zapálení pro další spolupráci, že soubor zůstal zachován. Od původního, čistě provizorního názvu Chudobínský pěvecký sbor upustili a přejmenovali se na Cantiku, toto pojmenování se

⁵¹ Otto Urbášek se již od mládí věnoval ochotnickému divadlu. Jeho bohatý kulturní a společenský život přerušila druhá světová válka, kdy byl povolán k práci do Německa. Po osvobození se opět vrátil do Litovle. Roku 1954 se stal ředitelem Okresního domu osvěty, avšak v sedmdesátých letech byl režimem vypuzen ze společenského života. (Šik, L. 2002, s. 777).

⁵² Šik, L. 2006, s. 54.

⁵³ Místní část pod správou Litovle.

pak foneticky změnilo na název - Kantika. Posléze, roku 1977, přešel sbor kvůli finančním starostem a nedostatku zpěváků pod Spojený závodní klub ROH Tesla.⁵⁴

Projevy odpůrců režimu nezůstaly bez odezvy a na konci roku 1969 byli potrestáni. Ředitel Spojeného závodního klubu Otto Urbášek byl odvolán a místo něj dosazen předseda místní stranické organizace Josef Kopečný, který se však o rozvoj kulturního života příliš nezajímal. Dopad to mělo zejména na dosud úspěšný divadelní soubor, který se nadobro rozpadl. Vynikající herci a organizátoři byli vyloučeni z veřejného života v Litovli.

Situace se zlepšila s nástupem nového ředitele Spojeného závodního klubu Stanislava Kleina. V činnosti tedy pokračovalo komorní kvarteto, fotokroužek, Kinemaklub, smíšený pěvecký sbor Kantika, hanácký folklorní soubor Hanačka a jiní, divadelní spolek se bohužel obnovit nepodařilo.

Průlom přineslo osvobození a devadesátá léta. Aktivity Sdruženého závodního klubu převzalo město, jež zřídilo Městský klub (MK). Ředitelkou se stala Jana Konečná, později vedení přebíral Jaroslav Krestýn, a nynější ředitelkou je Hana Vogelová. Pod MK přešli: sbor Kantika a Gaudia, taneční orchestr Astor, soubor Hanačka s Hanáckou kapelou a dětskou složkou Hanáčci, Kruh přátel hudby, taneční klub Caramba, Klub výtvarníků a další. Divadelní sdružení se podařilo obnovit při TJ Sokol. Co se dětí týče, tak o jejich zájmovou činnost se postaral Dům dětí a mládeže.⁵⁵

Svobodné prostředí dalo prostor privátním osobám a v polovině devadesátých let vznikla soukromá agentura BAVI. Jejím zakladatelem byl Viktor Kohout a specializovala se na pořádání zájezdů nejen za kulturou a společenské zábavy.⁵⁶

Organizátoři Litovelské kultury se usilují o její neustálý rozvoj, vymýšlejí nové, atraktivní pořady pro diváky, zvyšují úroveň pořádaných akcí, snaží se komunikovat s občany a případně vyhovovat jejich požadavkům. Tato oblast se však mnohdy setkává s nedostatkem financí, proto je pro její existenci nezbytné získávání dotací či podpora sponzorů.

⁵⁴ Šik, L. a kol. 1996, s. 65

⁵⁵ Šik, L. 2002, s. 566

⁵⁶ Šik, L. 2004, 18

6 Historie a současnost Městského klubu

Do historie Městského klubu je nutno zahrnout i dějiny Spojeného závodního klubu ROH⁵⁷ Tesla, protože současný klub odtud vzešel a převzal některá zájmová sdružení, pokračoval v určitých kurzech či navázal na pořádání koncertů a jiných akcí. Je tedy nezbytné seznámit se také s dějinami bývalé organizace Spojeného závodního klubu (dále SZK).

6.1 Spojený závodní klub ROH Tesla

Když roku 1960 došlo k reorganizaci státní správy, v důsledku čehož byly zrušeny okresy, Litovel se dostala pod okresní správu Olomouce a Severomoravského kraje v Ostravě. Následně ukončil činnost Okresní dům osvěty, jenž v Litovli připravoval mnoho kulturních akcí. Následkem těchto státních úprav byl zřízen Spojený závodní klub ROH Tesla, pod který přešel Závodní klub gramofonových závodů a také oficiálně zrušený Okresní dům osvěty. Pod Spojeným závodním klubem se zpočátku sdružovalo 16 odborových organizací, ke kterým patřili: Tesla Litovel, Papcel Litovel, Hanácké lihovary a konzervárny, Cukrovar, Severomoravské pivovary a další. Správu SZK měl na starosti zvolený výbor, jehož předsedou se stal Milan Kašparovský. Tajemníkem SZK byl jmenován Otto Urbášek.⁵⁸

Pod správu Spojeného závodního klubu spadaly bývalé prostory Okresního domu osvěty (koncertní sál, fotokomora, 4 učebny, kancelář) a první patro Záložny s velkým a malým sálem, kde později vznikla loutková scéna Radost a kulturní kavárna Klub mladých. Dále Spojený závodní klub převzal po Okresním domě osvěty vydávání Kulturního zpravodaje, který vycházel od roku 1958 a informoval občany o společenských a kulturních akcích ve městě i okolí. Klub přestal časopis vydávat roku 1989, kdy nastalo mnoho zvrátů v důsledku společenských změn.⁵⁹

Činnost SZK se skládala primárně ze tří sfér, a sice zájmové, společenské a osvětové. Osvětová sekce pořádala kurzy pro mládež i dospělé, ať už hudební, jazykové či kurzy vaření a šití pro ženy. Pod zájmovou sféru spadaly volnočasové soubory -

⁵⁷ ROH neboli Revoluční odborové hnutí bylo monopolní odborovou organizací. Nejrozšířenější společenská organizace za minulého režimu v Československu sdružující odborové svazy.

⁵⁸ Šik, L. 2002, s. 395.

⁵⁹ Šik, L. 2004, s. 109.

Dramatický soubor, Loutkářský soubor, Komorní kvarteto, Kroužek fotografů amatérů, Klub lidové kinematografie a další.

Mezi společenskou činnost SZK můžeme řadit pořádání koncertů, zejména vážné a orchestrální hudby, ale i populárních interpretů. Dále byli zváni umělci k pohostinným vystoupením, připravovány estrádní a zábavné pořady a samozřejmě na programu nechyběly plesy a taneční zábavy.

Pracovníci SZK nezapomínali ani na děti a mládež, jež si oblíbila pravidelné nedělní Hrátky s hudbou, které probíhaly v tanečním duchu. Mladším dětem promítali filmy, vyprávěli pohádky či připravovali různé soutěže.

Tento v podstatě bezproblémový chod organizace pozastavil rok 1968 a následná normalizace. Hned na počátku tohoto období byl Spojený závodní klub Komunistickou stranou Československa označen za sídlo kontrarevoluce. Ottu Urbáška komunisté nahradili Jaroslavem Kučou, jenž byl doposud technickým pracovníkem. Bylo zřejmé, že toto řešení není ideální. Na stranické půdě proto neustále probíhaly dohady o novém řediteli, až roku 1972 zvolili Josefa Kopečného. Ten jako člen předsednictva městského výboru KSČ se jevil jako vhodný adept, protože mezi hlavní požadavky KSČ patřila politická angažovanost vedoucích pracovníků, ve vedení neradi viděli „režimu nepřítakávající“ jedince. Mnoha dosud významným osobnostem kulturního dění byla zakázána činnost jako právě zmíněnému Urbáškov. ⁶⁰

Představitelé komunistického režimu dosáhli svého, když do vedení SZK dosadili ideologicky vhodné zástupce, tito však neměli s vedením kulturního klubu prakticky žádné zkušenosti. Ředitel Kopečný se angažoval zejména v pořádání různých oslav a výročí kupříkladu Únorové vítězství pracujících lidu, Oslava mezinárodního dne žen, Oslavy svátku práce a podobně. Z tohoto výčtu je zřejmé, že litovelská kultura v polovině sedmdesátých let byla silně ovlivněna přesvědčením tehdejšího režimu a umění nebylo příliš podporováno. ⁶¹

Situace se zlepšila v květnu 1976, když po smrti Kopečného nastoupil na místo ředitele Spojeného závodního klubu Stanislav Klein. ⁶² Ten se nesnažil prosazovat ideologické teze za každou cenu, ale více se soustředil na podstatu tohoto zařízení, tedy na kulturu. Znovu zavedl pravidelně pořádané koncerty vážné hudby, s jejichž

⁶⁰ Šik, L. 2002, s. 396.

⁶¹ Šik, L. 2004, s. 111.

⁶² Šik, L. 2004, s. 16.

organizací pomáhal Kruh přátel hudby vedený Vlastimilem Nedomou. Ve své tvorbě pokračoval Fotokroužek a Kinemaklub. Pod Spojený závodní klub přešla ze ZŠ Opletalova dětská dechovka Litovelanka, pak také smíšený pěvecký sbor Kantika. V nabídce SZK nechyběla ani hostující divadla, či populární osobnosti té doby například Waldemar Matuška, Karel Gott, Helena Vondráčková a další.⁶³

Roku 1978 muselo být uzavřeno první patro Záložny, jelikož Velký sál nutně potřeboval rekonstrukci. Slavnostní otevření proběhlo v roce 1980 k dvacátému výročí založení klubu.

V průběhu osmdesátých let pod záštitou Spojeného závodního klubu působily tyto soubory: Kinemaklub, Fotokroužek, Kviz klub, Kantika, Smyčcové komorní sdružení, dechovka Haná, Klub přátel výtvarného umění, folklorní soubor Hanačka a další.⁶⁴

Na přelomu osmdesátých a devadesátých let se SZK nadále potýkal s těžkostmi spojenými s existencí klubu a kultura se na čas dostala na jedno z posledních míst na seznamu důležitosti, jak pro zastupitele města, tak částečně i pro občany. I přes finanční a organizační problémy - pracovníci klubu vykonávali nejen pořadatelskou činnost, ale starali se také o údržbu a provoz, snažili se zachovávat litovelskou kulturu v chodu - koncertní sezóna proběhla, konaly se i hudební kurzy, série přednášek o historii Litovle. Vzhledem k situaci se úsilí zaměstnanců SZK soustředilo na získávání dalších finančních zdrojů - pronájmem svých prostor, pořádáním populárních diskoték a tanečních zábav.⁶⁵

Na sklonku působení SZK se v litovelském tisku se objevovaly články apelující na občany, aby více navštěvovali kulturní akce, na druhou stranu si však místní prostřednictvím svých novin stěžovali na nedostatek kultury, jelikož se SZK odklonil od kulturní činnosti směrem k hospodářským aktivitám, k čemuž jej však vedla špatná finanční situace organizace.⁶⁶

⁶³ Šik, L. 1994, s. 230.

⁶⁴ Šik, L. 2004, s. 112.

⁶⁵ *Sdružený klub*, Litovelské noviny 1991, č. 6, s. 6.

⁶⁶ Vymětalová, R. 1989, 55.

6.2 Městský klub

Listopadová „sametová“ revoluce v roce 1989 přinesla změnu politického režimu, v jejímž důsledku došlo k přeskupení organizačních sfér společnosti. Pro litovelskou kulturu to představovalo, že dosud platné provozní podmínky Spojeného závodního klubu nebylo možné realizovat, protože litovelské podniky přestaly financovat zájmová a kulturní zařízení. Později se oddělily i odborové organizace a zůstala jen mateřská instituce Tesla, která se ovšem nastalou situací nijak zvlášť nezabývala. Řešení tohoto stavu se nabízelo v možnosti převzetí SZK do rukou města. Po mnoha dlouhých jednáních se tedy 1. 1. 1992 vedení města usneslo, že Spojený závodní klub přejde pod správu Litovle a nadále bude existovat pod novým názvem Městský klub (MK). Výběrové řízení na prvního ředitele vyhrála Jana Konečná.⁶⁷

Pod nově vzniklý Městský klub spadalo také litovelské kino. Dále se MK stal vydavatelem Litovelských novin. Při Městském klubu také fungovala většina zájmových kroužků, které před revolucí působily pod SZK. Nabídka klubu zůstala vcelku bohatá - od koncertů vážné hudby, přes různé tematicky zaměřené přednášky a výstavy až po folkové akce a účinkování známých divadelních souborů.⁶⁸

Hned od začátku působení MK nastal jistý pokles zájmu diváků, který byl možná způsoben léty „povinné dobrovolnosti“ za komunistického režimu, kdy byla v podstatě povinnost chodit na kulturní akce, lidé mnohdy na některé akce (např. koncerty, divadelní představení socialistických autorů...) dostávali lístky. Pro tato první léta českého kapitalismu je také charakteristická tzv. papučová kultura, kdy je lidem milejší zůstat doma u televize a oddávat se konzumu. Vedle toho nepochybně v prvních porevolučních letech sehrála značnou roli v nezájmu o kulturní dění ztížená finanční situace českých domácností. Nejen tyto aspekty způsobily, že se MK v devadesátých letech potýkal se značnými ekonomickými těžkostmi a musel být notně dotován městem. Nebyl to však jen klub, kdo měl tyto problémy, také další organizátoři litovelského kulturního dění (školy, CK BAVI, Sokol) pocítili odliv členů publika.⁶⁹

⁶⁷ Krestýn, J. 2002, s. 13.

⁶⁸ Šik, L. 1992, s. 199.

⁶⁹ Šik, L. 2004, s. 115.

Od roku 2000 se změnilo vedení klubu a novým ředitelem se stal Jaroslav Krestýn,⁷⁰ který prosazoval tzv. aktivní kulturu a velmi podporoval místní zájmové kroužky, jejichž vystoupení následně využíval při celoměstských akcích či oslavách typu Hanácké Benátky, Dny evropského dědictví, Dny evropské hudby. Za jeho působení se počet kroužků rozrostl z původně asi tří až na osmnáct v roce 2002. Značně omezil dováženou kulturu, například v roce 2002 byla v Litovli předvedena pouze jedna divadelní inscenace, a sice Divadlo Jára Cimrmana zde sehrálo své představení Němý Bobeš. Ředitel Krestýn tedy přišel s novým konceptem podporujícím aktivní přístup, snažil se rozšířit a žánrově vyvážit kulturní nabídku, vytvořit nové spolky. Posílením domácí kultury chtěl dosáhnout úspory financí, rozkvětu zájmových klubů a v neposlední řadě i zapojení místních občanů do kulturního života Litovle. V březnu roku 2000 vznikaly nové zájmové skupiny, nebo byly obnoveny ty dříve působící. Znamenalo to, že pod záštitou klubu bylo 9 kroužků, mezi něž mimo jiné patřili: Klub litovelských výtvarníků, obnovený Fotoklub, Klub litovelské historie, Klub historické dramaturgie, dětský folklorní soubor Hanáčci, hudební skupina Astor, UNESCO klub a další. S větším množstvím kulturně laděných spolků, narostl i počet výstav, celoměstských akcí, hudebních aktivit pro mládež, naučných programů apod. Rozsah aktivit klubu byl celkově širší a vzrostla i návštěvnost.⁷¹

Avšak značným problémem byly v těchto letech neexistující právní dokumenty pro řízení klubu, právní statut, organizační řád, dokonce klub nedisponoval ani smlouvou o nájmu užívaných prostor. Při Městském úřadu v Litovli nefungoval žádný odbor kultury ani rada klubu. Z počátku se situace řešila svoláváním tzv. programní rady jednou za dva měsíce a dvakrát do roka jednáními se zástupci škol. Konečně se stav zlepšil v roce 2001, kdy rada města schválila Ceník pronájmů a služeb Městského klubu, Statut Městského klubu, jakožto příspěvkové organizace zajišťující kulturní, společenskou, vzdělávací, pořadatelskou, organizační činnost a také byla vytvořena chybějící nájemní smlouva na budovy MK.⁷² Roku 2003 se začalo jednat o financování litovelské kultury. Stejně jako před léty se ozývaly kritické hlasy na adresu výše nájemného za sály na Záložně, rentability některých akcí (např. plesů), vydávání

⁷⁰ Jaroslav Krestýn vystudoval výtvarnou výchovu na Univerzitě Palackého v Olomouci. Roku 1979 přišel do Litovle, kde se stal ředitelem nově vzniklé instituce Domu dětí a mládeže. Věnoval se pedagogické činnosti, organizování zájezdů v rámci UNESCO klubu a věnoval se i vlastní malířské tvorbě. Od roku 2000 do roku 2006 působil ve funkci ředitele Městského klubu. (Šik, L. 2002, s. 740).

⁷¹ Krestýn, J. 2002, s. 14.

⁷² Krestýn, J. 2002, s. 17.

tiskovin a jiné. Nový vedoucí odboru kultury Svatopluk Vlk a člen městské rady Dalibor Jančí navrhovali přeměnu některých zájmových kroužků na občanská sdružení, jimž by město poskytovalo finanční granty. Postupem času se také mnoho zájmových sdružení odpojilo, případně rozpadlo.⁷³

Rok 2006 byl pro MK plný zvrátů, jelikož se nesl ve znamení personálních změn ve vedení klubu. K 31. 12. 2005 byl odvolán z funkce dosavadní ředitel MK Jaroslav Krestýn. Toto sesazení nebylo však z důvodů profesionálních, nýbrž osobních. Zaměstnanci MK podali svému zřizovateli, tedy městu Litovel, petici, kde si stěžovali na nevyhovující atmosféru na pracovišti a spor došel tak daleko, že odmítali s dosavadním ředitelem nadále spolupracovat. S pracovními výsledky klubu město problém nemělo, i když zde byl značný rozpor mezi konceptem řízení MK ředitelem Krestýnem a názory Rady města, která posléze rozhodla o jeho odvolání. Celá kauza byla pro Městský klub velmi nepříjemná a podepsala se na vztazích mezi jejími hlavními aktéry.⁷⁴

Funkce dočasného zástupce do doby jmenování nového ředitele město udělilo Haně Vogelové. V následném výběrovém řízení zvítězil Jiří Král. Nový ředitel byl absolventem oboru kulturologie na Univerzitě Karlově v Praze. Jeho vedení litovelského kulturního klubu se poněkud vymykalo dosavadním metodám a Litovel, jakožto město zvyklé na zavedený styl kultury, měla občas problémy si s novým ředitelem porozumět. Nevoli probudil v místním veřejném mínění například tím, že investoval značné finance na nákup nového mobiliáře a na tvorbu propagačních materiálů. Král se rázem dostal pod drobnohled svého zřizovatele, ale i některých občanů a musel dokazovat, že si svou pozici zaslouží. Král také utvořil Radu klubu, jakýsi poradní orgán, který se měsíčně scházel a projednával připravované akce.⁷⁵

Nový vedoucí si postupně získal oblibu pořádáním kulturních akcí pro všechny věkové kategorie, uspokojil i seniory, když MK každý měsíc organizoval pořad Kavárna Pohoda, na jehož programu se objevovali zajímaví hosté a o hudební složku se postarala kapela Fofrovanka z Uničova. V rámci Litovelského kulturního léta MK uskutečňoval pravidelné páteční a sobotní koncerty kapel nejrůznějších žánrů, které se konaly na nádvoří klubu.⁷⁶

⁷³ Šik, L. 2003.

⁷⁴ Hubáček, J. 2005, s. 69.

⁷⁵ Hubáček, J. 2006, s. 111.

⁷⁶ Hubáček, J. 2006, s. 122.

K velmi prospěšnému rozhodnutí došlo 1. 8. 2006, kdy MK vypověděl nájem městského kina, které bylo dlouhodobě velmi ztrátové, a budova navíc nutně potřebovala stavební opravy.⁷⁷ Na druhou stranu tak Litovel přišla o kino, jehož činnost již nebyla obnovena.

Rok 2007 znamenal pro klub další změny, a sice opět ve vedení organizace. K 15. 1. 2007 byla novou ředitelkou místo Jiřího Krále jmenována Hana Vogelová, která stojí v čele Městského klubu dodnes. Nové vedení utvořilo následující koncept dění pro rok 2007, dramaturgický plán a uzavřelo výhodnější smlouvy s partnery. Primárním cílem současného vedení bylo poskytovat různorodý program pro co nejširší vrstvy obyvatel.⁷⁸

Hned v prvním roce svého působení došlo k rozšíření povědomí o litovelských kulturních akcích i nad rámec regionu, to mělo za důsledek větší účast na akcích a následně i silnější zájem médií, což prospívá i propagaci Litovle jako turistického cíle. Další etapa existence Městského klubu byla ve znamení velkého množství akcí mnoha žánrů a začala opět převažovat finančně náročná tzv. dovážená kultura, nutno však podotknout, že návštěvnost akcí se stále zvyšovala a v současné době občané jeví o většinu nabízené kultury zájem.⁷⁹ Na druhou stranu jsou však činnosti MK více méně ztrátové a bez dotací a podpory sponzorů by klub prakticky nemohl existovat, nebo by svou nabídku musel omezit.⁸⁰

V bohatém programu Městského klubu dominují hostující divadelní inscenace, kde v hlavních rolích účinkují známí herci (př. Radoslav Brzobohatý, Simona Stašová, Eliška Balzerová a další), mezi kterými se občas objeví sokolští ochotníci či představení souboru vedeného pod litovelskou cestovní kanceláří BAVI - Maniaci. A ač se v posledních letech zvýšil počet abonentních diváků (sezóna 2006/2007 - 38 předplatitelů, sezóna 2011/2012 - 184 předplatitelů), tato představení zůstávají prodělečná. To ovšem neznamená, že by klub plánoval jejich zrušení. Na místní kulturu však klub nezapomíná, naopak, například na celoměstských akcích typu Hanácké Benátky mají své místo vystoupení litovelských zájmových kroužků, při vernisážích Studia Ateliér jsou ve většině případů pořádány tzv. minikoncerty žáků Základní umělecké školy Litovel. Co se hudebních akcí týče, snaží se klub nabídnout občanům

⁷⁷ Hubáček, J. 2006, s. 41.

⁷⁸ Hubáček, J. 2006, s. 144.

⁷⁹ Příloha č. 24: *Osobní rozhovor s ředitelkou Městského klubu Hanou Vogelovou*, s. 94.

⁸⁰ Vogelová, H. 2011, s. 2.

širokou škálu žánrů od popové hudby, přes rockovou či folkovou až po lidovou. Koncerty vážné hudby organizuje převážně Kruh přátel hudby.

7 Vymezení kulturní politiky a organizační sféry Městského klubu

Pro upřesnění a přiblížení daného tématu je třeba si nejprve definovat pojem kultura - ta je vnímána jako „*složitý společenský jev či proces, který se neustále vyvíjí, který je specificky lidským výtvořem a který slouží k mnohostranné kultivaci jedinců a sociálních skupin. Kultura - ať již jako sféra vědomí, vzdělanosti, způsob komunikace nebo jakožto soubor hodnot, norem, vzorců chování, znalostí, dovedností nebo i jako živé umění či nehmotné kulturní dědictví - se šíří v prostoru a čase a je předávána mezigeneračně*“.⁸¹ Tato práce je zaměřená na lokální kulturu, což představuje specifické odvětví kultury vázané k určitému místu. Lokální kultura je prostorově i časově determinována. Tato subkultura se dle oblasti svého výskytu člení na venkovskou a městskou lokální kulturu. Zapadají do ní všechny výše zmíněné složky určující kulturu, přičemž lokální městská kultura (do níž je možno zahrnout i Litovel) je sociálně různorodější a více se do ní promítají populární a masové vlivy než do oblasti venkovské lokální kultury, již primárně určují prvky lidové.⁸²

Neméně podstatné je upřesnění pojmu kulturní politiky, která je obecně pojímána jako „*souhrn opatření a regulativů, kterými instituce odpovědná za rozvoj kultury jako takové nebo ovládající určitý kulturní segment, určité kulturní produkty, realizuje svoji rozvojovou strategii. Instituce v roli kulturní politiky pak volí v rámci této strategie vhodnou koncepci, nástroje a konkrétní opatření, kterými ovládá obsah a formy realizace základních strategických záměrů vedle národního státu, jako rozhodující instituce v oblasti kulturního rozvoje. K takovýmto institucím patří orgány územní státní správy, tj. krajské, regionální a místní správní orgány*“.⁸³ Není však možné ohraničit kulturní politiku jen institucemi a uspořádáním společnosti, obsahuje totiž i systém kulturních priorit, které jsou individuálním vyjádřením každého jedince. Kultura zahrnuje velice širokou škálu kulturních aktivit, což se promítá i do kulturní politiky. Proto si jednotlivé instituce a představitelé kulturního života stanoví primární podmínky nezbytné k jejich rozvoji. Pokud se zaměříme přímo na Litovel, k těmto účelům zde funguje městu podléhající Odbor školství, kultury a sportu. Mezi jeho hlavní činnosti se

⁸¹ Patočka, J, Heřmanová, E. 2008, s. 47.

⁸² Tamtéž, s. 66.

⁸³ Patočka, J, Heřmanová, E. 2008, s. 172.

řadí správa a opravy objektů ve vlastnictví města, v nichž působí kulturní zařízení, participuje na organizaci zájmových a volnočasových aktivit, společenských a kulturních akcí města. Dále posuzuje žádosti o příspěvek z rozpočtu města subjektům provádějících veřejně prospěšné činnosti, k nimž se řadí také příspěvková organizace Městský klub, s níž Odbor školství, kultury a sportu pravidelně spolupracuje.⁸⁴ Do kompetencí Odboru školství, kultury a sportu spadá i působení ve školské a sportovní oblasti, tyto se však kultury přímo netýkají, proto zde nejsou podrobněji rozebrány. Městský klub také úzce spolupracuje přímo s radou města,⁸⁵ jež je orgánem obce v oblasti samostatné působnosti a ze své činnosti odpovídá zastupitelstvu města.⁸⁶

Nyní se zaměříme na právní a organizační strukturu Městského klubu, jakožto významné kulturní organizace města Litovel. Městský klub je příspěvková organizace s vlastní právní subjektivitou, což je jedna z forem veřejného ústavu, která je právnickou osobou veřejného práva zřízena k plnění veřejného zájmu. Příspěvková organizace hospodáří s majetkem svého zřizovatele. Příspěvkové organizace jsou zakládány k realizaci určitých záměrů zřizovatele a nemají mocenské pravomoci.⁸⁷ Příspěvková organizace Městský klub se ve svých aktivitách řídí svou zřizovací listinou (poslední novelizace 29. 10. 2009), která definuje práva a povinnosti tohoto kulturního zařízení a celkový rozsah jeho činnosti. Primárním cílem klubu je organizovat a podporovat kulturní dění a poskytovat veřejné služby v oblasti kultury na území města i v přidružených obcích. Vnitřní chod Městského klubu vychází z Organizačního řádu a organizační struktury, jež je jeho součástí a podle níž je klub rozdělen do dvou oddělení: oddělení průmyslové produkce (dramaturgie, produkce, propagace) a provozní oddělení (pronájmy sálů, předprodej vstupenek, správa budov, technika aj.).⁸⁸

V následujících kapitolách se zaměříme na nejdůležitější aktivity Městského klubu, jelikož je objasnění jeho funkcí a obsahu činností důležité pro porozumění kultuře v Litovli.

⁸⁴ Dostupné z: <http://www.litovel.eu/cs/radnice/odbory-uradu/odbor-skolstvi-kultury-a-sportu.html>

⁸⁵ Příloha č. 24: *Osobní rozhovor s ředitelkou Městského klubu Hanou Vogelovou*, s. 92.

⁸⁶ Dostupné z: <http://www.litovel.eu/cs/mesto/samosprava/rada-mesta/slozeni-rady-mesta.html>.

⁸⁷ Mišúr, P. - Svoboda, Z. 2007, s. 195.

⁸⁸ Vogelová, H. 2012, s. 3.

8 Zájmové aktivity Městského klubu

Jak již bylo řečeno v předchozích kapitolách, Městský klub pod sebou sdružuje několik zájmových kroužků. V současnosti pod záštitou klubu působí pět organizací, a sice smíšený pěvecký sbor Kantika, Fotoklub Litovel, Studio Atelier, Kinemaklub, Hanácká ambasáda. MK dále podporuje folklorní soubor Hanačka, kterému poskytuje trvalý pronájem prostor, Seniorský klub a smíšený pěvecký sbor Senzakord o. s. Pro soubory, jež nemají právní subjektivitu, zachovává MK systém subvence spolkové činnosti poskytnutím základních podmínek pro činnost, například zkušebních prostor, vybavení, pomáhá s propagací, umožňuje jejich prezentaci při akcích pořádaných MK či jinými organizátory.⁸⁹

V historii klubu však působilo mnoho zájmových skupin, které více či méně ovlivnily litovelskou kulturu a podílely se na dotváření kulturního dění v Litovli. V následujícím textu bude představena činnost a obsahové zaměření těch nejdůležitějších, a to i těch, jež v současnosti nefungují nebo se od Městského klubu osamostatnili.

8.1.1 Smíšený pěvecký sbor Kantika

Smíšený pěvecký sbor Kantika založil roku 1968 Vlastimil Nedoma v Chudobíně, odkud v roce 1977 přešel do Litovle pod Spojený závodní klub. V. Nedoma vedl soubor celých 35 let až do roku 2003, kdy se uměleckou vedoucí a dirigentkou stala Irena Blektová,⁹⁰ která vystudovala Střední pedagogickou školu v Přerově a v současnosti také působí jako ředitelka mateřské školy Gemerská v Litovli.

Repertoár sboru se skládá především z děl renesančních a barokních tvůrců. V hojném počtu se na programu objevují také skladby z období klasicismu a romantismu. Soubor se však nebrání ani tvorbě autorů dvacátého století či současných umělců. Vzhledem k folklorní tradici na Litovelsku se sbor zabývá i lidovými písněmi. Svou mnohaletou zkušenost a úspěch Kantika potvrdila roku 1999 vydáním MC s názvem Zpívá Kantika, která obsahuje 34 skladeb a roku 2006 pořízením CD Vánoční koledy s 32 vánočními písněmi.⁹¹

⁸⁹ Vogelová, H. 2011, s. 29

⁹⁰ Krestýn, J. 2002, s. 21

⁹¹ Dostupné z: <http://www.kantika.estranky.cz/clanky/historie.html>.

Sbor vystupuje v České republice, ale i v zahraničí (Německo, Polsko, Nizozemí, Itálie), kde navazuje kontakty, díky nimž Litovel mnohokrát navštívily zahraniční sbory těchto zemí.⁹²

Za dlouhá léta svého působení si soubor vysloužil řadu ocenění jako například stříbrnou medaili Leoše Janáčka, v letech 1997 a 2000 v mezinárodní soutěži Iuventus Mundi Cantat v Olomouci získal také druhé místo a stříbrné pásmo Musica religion Olomouc 2007.⁹³

Kantika má na svém programu mnoho akcí - pěvecké přehlídky (i soutěžní), lázeňské, adventní a vánoční koncerty. A ve většině případů nechybí na litovelských akcích a oslavách.⁹⁴

Soubor po celou dobu své existence v podstatě neměl větší problémy se členskou základnou a za svou více než čtyřicetiletou historii si udržuje vysoký standard. Kantika se navíc věnuje i vlastní pořadatelské činnosti, a sice jednou za dva roky organizuje Canticum Litovel, přehlídku pěveckých sborů, na kterou jsou zvány i útvary ze vzdálených měst.

8.1.2 Hanácká ambasáda

Hanácký dialekt používá stále méně lidí a mohlo by se stát, že u mladé generace jeho znalost zcela vymizí. Aby tomu tak nebylo, vzniklo v roce 2003 uskupení Hanácká ambasáda s primárním cílem přiblížit a zpopularizovat hanácké nářečí, tradice a zvyky širší veřejnosti. O podobné aktivity se pokoušeli sokolští ochotníci už v roce 2000, když vytvářeli pořady s názvem Po hanácké sobě dopnem a mezi nimi se také etablovala nová skupina amatérských nadšenců, kteří začali sbírat projevy hanáckého nářečí a spojovat je do vystoupení nazvaných Přednité si splknót, jež doprovázela Hanácká mozeka.⁹⁵ S tvorbou programů jim pomáhají i místní starousedlíci, kteří přispívají svými hanáckými příběhy či vzpomínkami.

Tyto pořady se staly oblíbenými a realizují se dodnes většinou ve fixních termínech přibližně třikrát ročně, na které si příznivci této skupiny zvykli. Pro zájemce je k dispozici i CD se záznamy z vystoupení.⁹⁶

⁹² Hutařová, L.: *Kantika v Německu 24. 9 - 28. 9. 2009*, Litovelské noviny 2009, č. 11, s. 8.

⁹³ Dostupné z: <http://www.kantika.estranky.cz/clanky/historie.html>.

⁹⁴ Krestýn, J. 2004, s. 15.

⁹⁵ Krestýn, J. 2004, s. 11.

⁹⁶ Vogelová, H. 2011, s. 28.

8.1.3 Studio Ateliér

Toto uskupení litovelských výtvarníků různorodého zaměření bylo založeno v roce 2000 pod záštitou Městského klubu a sdružovalo při sobě Klub litovelských výtvarníků, členy Fotoklubu a zpočátku pouze formálně i Kinemaklub. Záměrem Studia ateliér je především prezentace a přiblížení děl litovelských i regionálních tvůrců veřejnosti. Díky Studiu Ateliér vzniklo mnoho úspěšných výstav nejen v prostorách Městského klubu. Od vytvoření do konce roku 2000 spravoval Studio Ateliér ředitel MK J. Krestýn, od ledna 2001 pak převzal vedení Jiří Zapletal. První výstavu uspořádali v době od 29. 5. do 10. 6. 2000 a představili se zde např. Miluše Hlavinková, která vystavila své keramické a kamenné exponáty inspirované tvary lidové tvorby, Jaroslav Krestýn předvedl olejomalbu a experimenty se symbolikou a poetikou na krajinné i figurální náměty, Josef Lamr se prezentoval svou volnou keramickou tvorbou.⁹⁷

V posledních letech jsou díky spolupráci Městského klubu se Základní uměleckou školou Litovel vernisáže umělců doplněny o vystoupení žáků ZUŠ, kteří takto mají možnost vystoupit se svými výkony na veřejnosti.⁹⁸

8.1.4 Fotoklub Litovel

Litovelský Fotoklub je další spolek fungující pod správou Městského klubu. Fotoklub má dlouholetou tradici, která sahá až na konec čtyřicátých let, kdy vznikl závod Křížík, který se roku 1854 změnil na Gramozávody, a právě zde byl založen fotokroužek. Členové začínali portréty nejlepších zaměstnanců závodu či s fotografiemi na propagační materiály pro ochotnické divadlo. Postupně však experimentovali s novými možnostmi (např. s bleskem) a vytvářeli tak umělecké snímky. Když došlo v roce 1960 k organizačním změnám, přešel Závodní klub Gramozávody pod nově vytvořený Spojený závodní klub ROH Tesla. Tímto sjednocením se fotokroužek rozšířil o nové členy z jiných závodů a jejich celkový počet tak vzrostl na 25.⁹⁹ Členové byli učenliví a plni chuti pracovat s novými metodami. Roku 1963 se začali věnovat barevné fotografii, zejména diapozitivům. Vznikala tak souvislá pásma, která pak předváděli s průvodním textem a mnohdy i s divadelním doprovodem. Od sedmdesátých do konce osmdesátých let získali členové klubu mnohá ocenění, za všechny bych zmínila

⁹⁷ Šik, L. 2000, s. 61.

⁹⁸ Vogelová, H. 2010, s. 9.

⁹⁹ Dostupné z: <<http://www.fotoklublitovel.cz/preview.php?cisloclanku=2012010002>>.

celostátní výstavy Amfo 77 a Šumava 83, také předvedli svá díla na nejedné výstavě. Po celou dobu fungování pod SZK uspořádal fotokroužek řadu výstav, jeho členové se účastnili mnoha soutěží a uskutečnili i několik fotografických kurzů pro začátečníky.¹⁰⁰

Roku 1989 uspořádali výstavu k příležitosti čtyřicátého výročí založení klubu, kde byli čestnými hosty pamětníci tohoto již tradičního sdružení. Po ustanovení Městského klubu fotografové sice působili dále, ale značně svou tvorbu omezili, především kvůli finančně nákladným materiálům, někteří z nich se začali věnovat profesionálnímu focení. Jejich činnost v tomto období evidentně stagnovala, k významnějším počínům této dekády patří výstava známého fotografa Jindřicha Štreita, kterou organizovali roku 1993, výstava fotografií a pohlednic Litovel v zrcadle času uspořádanou v roce 1996 a výstava k 50. výročí založení fotokroužku v dubnu roku 1998.¹⁰¹

Roku 2000, po nástupu nového ředitele MK J. Krestýna - podporujícího zájmovou činnost, se obnovený Fotoklub stal součástí Studia Atelier, vrátil se k pravidelným měsíčním schůzkám a snažil se získávat nové členy.¹⁰² Ve spolupráci věrných jedinců bývalého fotokroužku a nově příchozích mladých fotografů se podařilo zrekonstruovat klubovou fotokomoru, čímž přispěli k „znovuobjevení“ černobílé fotografie.¹⁰³

Jelikož mělo mnoho mladých amatérských fotografů zájem o členství v klubu a především o kvalitní tvorbu uměleckých fotografií, uspořádal Fotoklub roku 2003 kurz výtvarné fotografie, který vedli renomovaní specialisté (např. J. Štreit, M. Valušková). Spojení zkušených tvůrců a nadšených „nováčků“ se ukázalo jako velmi plodné a v následujících letech vznikalo mnoho velkých a úspěšných výstav, ať už společných nebo individuálních. Důkazem toho byla klubová výstava v roce 2003, která sklídila takový úspěch, že o ni projevíli zájem i okolní města a litovelští fotografové tak měli možnost své umění předvést například ve Svitavách, v Poličce, ale i ve slovenské Revúci.¹⁰⁴

V roce 2006 se zrodil nápad pořádat drobné výstavy v okolních hostincích a restauracích, což pomohlo prezentaci a propagaci klubu. Do projektu se zapojili

¹⁰⁰ Šik, L. 2004, s. 132.

¹⁰¹ Šik, L. 1998, s. 240.

¹⁰² Šik, L. 2000, s. 61.

¹⁰³ Krestýn, J. 2002, s. 29.

¹⁰⁴ Dostupné z: <http://www.fotoklublitovel.cz/preview.php?cisloclanku=2012010002>.

například hostinec v Haňovicích, restaurace U Tří zlatých trojek ve Třech Dvorech a restaurace U Dvou císařů v Uničově.

Ovšem velmi úspěšným rokem se stal rok 2006, kdy byl uspořádán projekt Litovelsko a jeho lidé, u kterého asistoval opět Jindřich Štreit. Cílem bylo vystihnout život ve městě a okolí. Premiérová expozice se uskutečnila ve výstavní síni Městského klubu a následovaly další například v litovelském gymnáziu, v Uničově, v Pardubicích, v Moravské Třebové a v dalších městech.¹⁰⁵

O rok později, při oslavách šedesátého výročí vzniku klubu, uspořádali litovelští fotografové další projekt s názvem 60 let Fotoklubu Litovel, v rámci kterého byly vystaveny fotografie od počátků existence klubu až po rok 2007. Snímky umístili nejen v litovelských budovách (Muzeum, Městský klub, Gymnázium), ale i v jiných městech jako například v Olomouci, Moravské Třebové, Pardubicích atd. Bilance na konci roku 2007 byla přes 30 společných a autorských výstav na 17 místech po České republice.¹⁰⁶

V současnosti členové Fotoklubu pokračují ve zdárné tvorbě a pořádají výstavy nejen na Litovelsku. Inspirací se jim stává okolní příroda, lidský život, ale i odlišné zahraniční kultury z jejich cest.

8.1.5 Kinemaklub Litovel

Prvopočátek tohoto sdružení pochází z roku 1957, kdy vznikl Klub lidové kinematografie při Domě osvěty. Ač to byl nový spolek s nevelkým počtem členů, podařilo se mu vydávat pravidelný Filmový měsíčník, tehdy téměř jediný odborně založený časopis pro amatérské filmaře v Československu. Z důvodu nedostatku financí však přestali po roce toto periodikum publikovat.¹⁰⁷

V šedesátých letech, už pod záštitou Spojeného závodního klubu, tvořili filmaři především dokumentární filmy o činnosti SZK a o životě Litovle, pořádali přednášky, probíhala klubová promítání filmů, kde byli vybíráni adepti a ti pak reprezentovali Litovel na krajských filmových přehlídkách.

Za normalizačních let se činnost klubu pozastavila, neprobíhaly ani klubové soutěže a přehlídky. Později, když se měnila technika ozvučení filmů z magnetofonu přímo na filmový pás, se stal pro Kinemaklub významným společníkem při ozvučování

¹⁰⁵ Hubáček, J. 2006, s. 23.

¹⁰⁶ Motlová J.: *Z Fotoklubu Litovel*, Litovelské noviny 2007, č. 11, s. 8.

¹⁰⁷ Šik, L. 2004, s. 134.

filmů fonokroužek. Roku 1979 proběhlo dvacáté výročí činnosti klubu a o tři roky později byla Litovel pořádajícím městem okresní soutěže amatérských filmařů a meziklubové soutěže filmařů Litovel - Uničov - Zábřeh.

Roku 1981 vydal spolek ke svému 25. výročí sborník Litovelský Kinemaklub v proměnách času, který shrnoval bohatou činnost litovelských amatérských filmařů od roku 1950 a stal se rázem příručkou pro další klubovou kinematografii. Litovelští filmoví amatéři mají na svém kontě také několik ocenění, například roku 1984 získal v celostátní soutěži třetí místo J. Hrozek za film Grygovské kopce, v roce 1989 vyhrál v Meziklubové soutěži první cenu L. Chytil za snímek Poslední bednář v Příkazích.¹⁰⁸

S nástupem kamer se však obliba amatérského filmu vytrácí, mimo jiné kvůli vysoké nákladnosti filmových materiálů, a nahradila ho stále populárnější moderní videa, tak zájem filmařů postupně upadal a pravidelné setkávání se nedařilo dodržovat. Mnoho z nich se začalo věnovat tvorbě pro nově vzniklou litovelskou kabelovou televizi Infokanál (1994).¹⁰⁹

Na Kinemaklub jeho členové však nezanevřeli a v roce 1997 k oslavě čtyřicátého výročí svého vzniku uspořádali projekci nejúspěšnějších snímků z minulých let a vydali brožuru. Dalším úspěchem bylo vítězství J. Hrozka v soutěži amatérských filmařů v Mohlelnici (1999), které si zasloužil za videosnímek Mazlení s hlinou, jenž pojednává o litovelské keramičce M. Hlavinkové.¹¹⁰

Prakticky celá devadesátá léta se však filmaři věnovali především natáčení materiálů pro litovelský Infokanál a tento trend praktikovali i po přelomu tisíciletí a do projektů Městského klubu se nijak výrazně nezapojovali. A když v roce 2000 vznikalo Studio Ateliér a Městský klub nabídl Kinemaklubu účast na tomto projektu, filmaři se do těchto aktivit příliš nezačlenili. I přesto se však snažili filmaři co nejpravidelněji scházet a zpracovávat jimi natočené videodokumenty ze života města. Dnes se tedy jejich aktivita zaměřuje téměř výhradně na tvorbu pro litovelský Infokanál.

8.1.6 Klub litovelských výtvarníků

Tento spolek vznikl roku 2000 jakožto seskupení výtvarníků různého zaměření a připojil se ke Studiu Ateliér. Pod vedením Jiřího Zapletala, se propojují a vzájemně

¹⁰⁸ Šik, L. 2004, s. 135.

¹⁰⁹ Šik, L. 1994, 35.

¹¹⁰ Šik, L. 2000, s. 61.

ovlivňují výtvarníci z regionu, jak amatéři, tak profesionálové. Jejich snahou je poukázat na litovelský výtvarný život a své výtvary prezentují na pravidelných výstavách a vernisážích, které jsou občas doprovázeny doplňkovými kulturními akcemi. Od roku 2002 disponuje Klub vlastní výstavní síní, což značně zjednodušuje organizační stránku expozic. Do náplně souboru patří také publikační činnost včetně vydávání katalogů.¹¹¹

8.2 Volná sdružení při Městském klubu

8.2.1 Folklorní soubor Hanačka

Hanačka je litovelský folklorní soubor, který vznikl roku 1981 spojením s uskupením fungujícím již mnoho let - Hanačka Slatinice (působící od roku 1945). V Litovli se už spojená Hanačka dostala pod záštitu Spojeného závodního klubu. Soubor si pořídil nové kroje - všední, sváteční i svatební. V prvních letech své tvorby, která se soustřeďovala především na ztvárnění lidových písní, tanců i zvyků, uchovávaní a šíření lidového kulturního dědictví Hané, tanečníci sklízeli úspěch nejen v nejbližším okolí, ale i v zahraničí.¹¹²

Toto příznivé období ale vystřídala kritická porevoluční léta, kdy klesal zájem o působení ve folklorním souboru, zejména co se doprovodných muzikantů týče. A také návštěvníků, kteří by vyhledávali tento typ kultury, ubývalo. Od doby vzniku Hanačky ji doprovázela Dechová hudba Haná, tu pak na čas vystřídala Cimbálová muzika Šumica, která ale měla na programu i vlastní akce. V roce 1996 tak skončila Hanačka bez hudebního doprovodu. V této etapě také odešla zakládající choreografka Valerie Hladká, na jejíž místo nastoupila Stanislava Kulatá. Do roku 2000 bylo uskupení doprovázeno na elektrické klávesy Milanem Vybíralem.¹¹³ Tento stav však nemohl zůstat definitivní, jelikož živou kapelu nahradit nelze.

Situace se zlepšila, když byl přelomu let 2000/2001 pod Městským klubem založen nový spolek Litovelanka, jenž roku 2003 změnil název na Hanácká mozeka¹¹⁴ a

¹¹¹ Krestýn, J. 2002, s. 28

¹¹² Krestýn, J. 2002, s. 25

¹¹³ Kulatá, S.: *30 let souboru Hanačka*. Litovelské noviny 2011, č. 11, s. 6.

¹¹⁴ Uskupení Hanácká mozeka doprovází Hanačku na veškerých akcích. Je to kapela lidového charakteru a mezi její repertoár samozřejmě spadají písně lidového charakteru. Hanácká mozeka má jedenáct členů a

tento doprovází tanečnický do současnosti. Celému souboru se podařilo navázat na dřívější úspěchy a opět vystupovali nejen na městských akcích, ale i na Mezinárodních folklorních festivalech a podívali se i do zahraničí (Slovensko, Polsko, Holandsko).¹¹⁵

V roce 2007 přišla podstatná změna, když se útvar osamostatnil od Městského klubu a zaregistroval jako občanské sdružení¹¹⁶ Folklorní soubor Hanačka. Předsedkyní souboru je Stanislava Kulatá (vedoucí taneční části) a správu Hanácké mozeky přebíral po Milanu Novákovi Robert Najman.¹¹⁷

Hanačka při sobě sdružuje také dětský folklorní útvar **Hanáčci**. Ten byl utvořen roku 2000, aby navazoval na tradici někdejších přípravných hanáckých souborů, jejichž hlavním cílem bylo vyškolit mladé zpěváky a tanečnický, kteří by později doplnili soubor dospělých. V současnosti jsou děti rozděleny do dvou skupin - starší a mladší, přičemž ty nejmenší při vystoupeních, která se konají rovněž na kulturních akcích v Litovli a okolí, předvádějí především tradiční dětské písničkové hry a ty starší mají nacvičená pásma - např. pod názvem Řemesla, Až me bodem velci aj.¹¹⁸

8.2.2 Kruh přátel hudby

Kořeny původního litovelského Kruhu přátel hudby (dále KPH) můžeme hledat již v roce 1973, který byl ustanoven při Spojeném závodním klubu. Kruhy přátel hudby tehdy vznikaly na podněty Českého hudebního fondu, který kluby dodnes částečně dotuje a ten litovelský byl ve své době jeden z prvních. Vznik litovelského KPH podněcoval především Vlastimil Nedoma, zakladatel úspěšného sboru Kantika, jenž se také stal prvním předsedou klubu a úspěšně jej vedl až do roku 1994, kdy se jej převzala Helena Najmanová, která koncerty oživila o originální úvodní proslovy.¹¹⁹

KPH již od svých počátků organizuje cykly koncertů vážné hudby s výběrem kvalitních autorů i interpretů. Za sezónu uskutečnilo sdružení kolem osmi koncertů uznávaných umělců, od svého založení KPH uspořádal již více než 200 koncertů, na kterých vystoupilo na 500 hudebníků, jak sólistů, tak nejrůznějších hudebních těles.¹²⁰

mimo spolupráci s Hanačkou vystupuje i samostatně. (Dostupné z: <http://www.hanacka-litovel.cz/hanacka-muzika.html>).

¹¹⁵ Krestýn, J. 2002, s. 25.

¹¹⁶ Občanské sdružení je nevládní nezisková organizace, která sdružuje členy s cílem společných zájmů či obecně prospěšné činnosti.

¹¹⁷ Kulatá, S.: *30 let souboru Hanačka*. Litovelské noviny 2011, č. 11, s. 1.

¹¹⁸ Krestýn, J. 2004, s. 26.

¹¹⁹ Šik, L. 2004, s. 167.

¹²⁰ Krestýn, J. 2004, s. 39.

V posledních letech pak přilákaly koncerty pořádané v netradičním prostředí jako například koncert devítičlenného vokálního souboru Gentleman singers, který se uskutečnil v Mladečských jeskyních¹²¹ či zpěváků Kateřiny Šmídové - Kalvachové (soprán), Josefa Zedníka (tenor), Miroslava Sekery (klavír), kteří předvedli působivé vystoupení na téma Slavné operní árie a písně konané ve varně Pivovaru Litovel.¹²²

Nutno však poznamenat, že komorní koncerty vážné hudby jsou neziskové a s průměrnou návštěvností 50 diváků patří ke ztrátovým akcím, jejich pořádání je možné zejména díky sponzorům a hudebním nadacím. I přesto však vedení MK zastává názor, že právě tyto koncerty zvyšují úroveň litovelské kultury a nehodlá spolupráci s Kruhem přátel hudby přerušit.¹²³

8.3 Již neexistující či osamostatněné spolky

8.3.1 Litovelská muzejní společnost

V devadesátých letech vedlo litovelské muzeum vleklá jednání s Vlastivědným ústavem v Olomouci o navrácení litovelských sbírek, které zde byly uschovány již od šedesátých let (po zrušení okresu přešlo muzeum v Litovli do správy Vlastivědného ústavu v Olomouci), o získání sbírek usiluje dodnes, avšak značnou část je už velmi těžké dohledat.

Také celkový stav budovy muzea byl při nejmenším nevyhovující, čemuž rozhodně neprospěla rozsáhlá povodeň v srpnu 1997. Rekonstrukce budovy se tak stávala čím dál více nezbytnou a měla tedy probíhat od roku 1999, kdy vlastivědný ústav pobočku litovelského muzea uzavřel, aby mohly práce začít.¹²⁴

Pro přípravu obnovovaného muzea byl roku 2000 městem najat historik Pavel Pospěch a byl podřízen řediteli městského klubu, tehdy Jaroslavu Krestýnovi. A aby se do renovace muzea mohlo zapojit co nejvíce zájemců, téhož roku byla při MK založena, respektive znovuobnovena, Litovelská muzejní společnost, která pomáhala ve shromažďování sbírek, podílela se na přípravných pracích k otevření muzea, sběru materiálů i scénářích expozic. Již od založení společnosti bylo ustanoveno, že se

¹²¹ Vogelová, H. 2008, s. 7.

¹²² Vogelová, H. 2011, s. 11.

¹²³ Tamtéž.

¹²⁴ Šik, L. 2006, s. 21

osamostatní a přijme statut občanského sdružení, k čemuž také 31. 3. 2004 došlo a byla transformována na Muzejní společnost Litovelska (dále MSL). Hlavní pracovní náplní MSL je dodnes pořádání přednášek, propagační a publikační činnost a také organizování tematických výletů. V neposlední řadě se snaží o navrácení případně nalezení litovelských sbírek muzeu.¹²⁵

8.3.2 Klub historické dramaturgie

Toto sdružení, jehož primárním cílem bylo vytvořit program dobově laděných akcí Litovel renesanční (v rámci Dnů evropského dědictví) a Hanácké Benátky, plánovaných na rok 2001, bylo založeno už v červnu 2000. Iniciátorem vzniku byl J. Krestýn, následnou vedoucí se stala E. Smýkalová. Klub se nescházel v pravidelných intervalech, ale spíše nárazově a připravoval scénky na téma litovelské historie k předvedení na již zmíněných celoměstských akcích.¹²⁶

Původní počet členů v červnu 2000 byl 25, avšak toto číslo se do prvního ročníku Hanáckých Benátek v roce 2001 zvýšilo na celkových 102 a v dalším roce se na realizaci programu této akce podílelo již 153 příslušníků Klubu historické dramaturgie (dále KHD) a mezi nimi především studenti litovelských škol i aktivní dospělí, všichni plni entuziasmu pro tento projekt. V Klubu historické dramaturgie fungovali jako herci, hudebníci, šermíři, kejklíři, kostyměři, tvůrci kulís a další. Jelikož počet aktérů značně narostl, do vedení souboru se k E. Smýkalové přidal J. Mark, dále byl klub rozdělen do skupin dle zaměření.¹²⁷

Rok 2003 by však pro KHD kritický, jelikož se kvůli obnově kanalizace, s čímž souvisely výkopové práce po celém městě, nekonaly Hanácké Benátky, soubor tedy neměl důvod se scházet a členská základna se téměř rozpadla. Ani následující rok nebyl lepší, jelikož byly Hanácké Benátky, připravované Městským klubem na 12. 6. 2004, odvolány kvůli tornádu, které město zasáhlo jen pár dní před konáním akce. Další zrušení akce podmiňující existenci Klubu historické dramaturgie, mělo pochopitelně dopad na jeho fungování a po dvouleté pauze se jej nepodařilo obnovit.¹²⁸

¹²⁵ Kolektiv autorů 2007, s. 6.

¹²⁶ Šik, L. 2001, s. 69

¹²⁷ Šik, L. 2003, 52

¹²⁸ Krestýn, J. 2004, s. 18

8.4 Soubory podporované MK

8.4.1 Senzakord o. s.

Tento smíšený pěvecký sbor vznikl roku 2004 pod původním názvem Collegium musicum litovelsis a z počátku vystupoval společně s orchestrem a zaměřoval se především na duchovní tvorbu. První vystoupení jakožto samostatného pěveckého sboru se odehrálo o Vánocích roku 2008, kdy soubor předvedl jak skladby liturgického rázu, tak světského. Do té doby se členové scházeli spíše nárazově, avšak od roku 2009 již docházelo k pravidelným a velmi častým schůzkám. V září roku 2011 sbor změnil název na nynější Senzakord a funguje jako občanské sdružení.¹²⁹

8.4.2 Seniorklub

Organizace, která by poskytovala litovelským seniorům možnosti aktivního nejen kulturního vyžití, byla potřebná již dlouho. Tak se v roce 2008, z iniciativy starosty města, Vojtěcha Grézla, sešlo pár nadšenců a utvořili plány na budoucí klub pro starší občany - Seniorklub. Aby však spolek mohl fungovat, potřeboval finanční podporu města, což by nebylo možné bez oficiálního statusu. Proto rada města rozhodla, že se Seniorklub stane jejím poradním orgánem (ne ve formě komise) a z rozpočtu města mu tak bude poskytována přiměřená částka na chod organizace.¹³⁰

Seniorklub umožňuje aktivní život starším občanům. Pořádá pro ně nejrůznější zájezdy za kulturními akcemi, do divadel, na výstavy, na přednášky, za turistikou mnohdy i do zahraničí a jiné.

¹²⁹ Dostupné z: < <http://www.senzakord.cz/historie/>>.

¹³⁰ *Z kroniky města 2008 - Seniorklub Litovel*, Litovelské noviny 2008, č. 3, s. 7.

9 Pořadatelská činnost Městského klubu

Městský klub se ve své činnosti zaměřuje také na pořádání nejrůznějších doprovodných akcí, ať už jednorázových v podobě divadelních a zábavních představení, koncertů, výstavní činnosti, přednášek či pořadů pro mládež nebo akcí cyklických, které jsou většinou spojené s nějakým výročím nebo událostí. Tyto akce si za léta svého fungování stávají jakousi tradicí a získávají stále vyšší počet návštěvníků, kteří už očekávají určitý typ programu. Jejich rozsah je však také finančně náročný, proto je pro jejich existenci vysoká návštěvnost a popularita nezbytná.

9.1 Slavnosti, cyklické akce a jiné

Do roku 2000 se těmto akcím nepřikládala velká důležitost. Probíhaly většinou prvomájové oslavy zavedené ještě z dob minulého režimu, párkrát se také konal speciální program na Svátek matek, samozřejmě nechyběl vánoční a velikonoční program o těchto největších svátcích v roce, ale jiné tematicky specifikované akce neprobíhaly.¹³¹

Avšak nové vedení ve své koncepci s těmito aktivitami počítalo, své plány také uskutečňovalo a tyto akce se postupem času dostaly na první místo, co se návštěvnosti týče. V rámci Krestýnova konceptu bylo primární zapojit co nejvíce místních zájmových spolků do programů připravovaných slavností. Klub začínal s tradičními svátky, které nazval Vánoce jaksepatří a konal se i analogický velikonoční program Velikonoce jaksepatří. Tato sváteční období oživil výstavami, koncertními vystoupeními a snažil se zapojit prakticky celé město. I v těchto programech měly možnost zazářit litovelské soubory, ale ukázali se i koledníci z různých škol a v neposlední řadě byly na programu ukázky tradičních řemesel a zvyklostí, které neodmyslitelně patří k největším křesťanským svátkům v roce.¹³²

V mnohem širším měřítku se však kultura mohla projevit na oslavách Dnů evropského dědictví a Evropského svátku hudby či Hanáckými Benátkami. Oba velkolepé projekty se setkaly s velmi kladnými ohlasy veřejnosti.

¹³¹ Krestýn, J. 2004, s. 40.

¹³² Šik, L. 2000, s. 63.

9.1.1 Hanácké Benátky

Do této organizačně náročné celoměstské akce se Městský klub pustil poprvé v roce 2001. Hlavním cílem tehdy bylo zpopularizovat litovelské dějiny a také hanácký folklor. První ročník byl ve znamení výjevů z minulosti města situovaných do historického centra Litovle. Ovšem v dalších letech se program rozrůstal o mnoho doprovodných akcí, které byly rozmístěny po celé Litovli. Nutno podotknout, že by k založení tradice Hanáckých Benátek snad ani nedošlo bez existence Klubu litovelské dramaturgie, jelikož při zakládání spolku vyvstala otázka jeho uplatnění a zde se zrodila myšlenka na slavnosti propagující litovelskou historii.¹³³

První ročníky trvaly tři dny a zahrnovaly v sobě folklórní festival Nečíz, ale i program Evropského svátku hudby, s jehož datem konání se prolínaly. V současnosti jsou Hanácké Benátky jednodenní záležitostí, která ale i tak ovládne celou Litovel. Na akci se podílelo a dodnes podílí mnoho dobrovolníků, z nichž část dokonce bez nároku na honorář, čímž značně zlepšují finanční stránku akce.¹³⁴

Ovšem další dva roky události akci nepřály, jelikož roku 2003 v Litovli probíhala obnova kanalizace, což zamezilo pořádání takto rozsáhlé akce a rok poté město zasáhlo ničivé tornádo jen několik dní před slavností, Městská rada se proto rozhodla celoměstskou akci zrušit, jednak z důvodu solidarity a jednak z důvodu značného poničení města a tím pádem i mnoha míst, kde se měl program slavností uskutečnit.¹³⁵

Další ročník Hanáckých Benátek už ale opět navázal dobově laděným programem. A roku 2006 udržel tradici i nový ředitel Král, když program Hanáckých Benátek nabídl lidové písně, tance, přehlídku historického šermu, zapojili se i sokolští ochotníci, také vodáci, s kterými se zájemci mohli projet pod náměstím po rameni Nečízu.¹³⁶

Nastal rok 2007 a s ním opět změna ve vedení klubu, což mělo vliv také program Benátek. Tentokrát byly slavnosti pojaty mnohem velkolepěji a i více komerčně, co se vystupujících interpretů týče, neznamenalo to však, že by zájmové spolky nedostaly šanci předvést nacvičené výstupy. Organizátoři využili k oslavám místa po celém městě. Dění rozdělili na tři různě laděné scény - Park míru ožil dobovými řemesly, historickými obrazy z litovelské minulosti, soutěží v netradičním rybolovu a různými

¹³³ Šik, L. 2001, s. 77.

¹³⁴ Krestýn, J. 2002, s. 43.

¹³⁵ Vogelová, H. 2011, s. 23.

¹³⁶ Hubáček, J. 2006, s. 108.

kejklířskými a žongléřskými vystoupeními, u gymnázia koncertovala Hanácká mozeka, vystoupil soubor Hanačka, který předvedl komponovaný a velmi propracovaný program Hanácká svatba, jenž provádí pouze u výjimečných příležitostí.¹³⁷ Cílem Hanácké svatby je přiblížit lidem folklórní svatební tradice, jež se dávno nedodržují a které možná ani mnoho lidí nezná. Probíhaly zde námluvy, přesvědčování rodičů, žehnání snoubenců a vyvrcholení v podobě tzv. čepení nevěsty¹³⁸, vše samozřejmě v doprovodu hanáckých písní a tanců.¹³⁹ Tento program sklidil velký divácký úspěch a soubor byl potěšen, že lidé na hanácké tradice vlivem moderní doby nezanevřeli, naopak jsou jimi mnohdy okouzleni.

Hlavní scénu na náměstí ovládli z velké části populární hudebníci jako finalista televizní pěvecké soutěže David Spilka, skupina Ready Kirken, ABBA World Revival a další. Šanci zviditelnit se a ukázat výsledky celoročních schůzek a nacvičování dostaly i zájmové útvary jako mažoretky, latinsko-americké tance předvedla skupina Caramba a jiní. Pro děti předvádělo pouliční divadlo Studna jarmareční pohádky.¹⁴⁰

U příležitosti těchto celebrací byl občanům Litovle slavnostně předán obnovený městský park u Gymnázia Jana Opletala, který byl roku 2004 tornádem zdevastován.¹⁴¹

Následující ročník Hanáckých Benátek měl podtitul *v rytmu tance* a organizátoři dělali vše pro to, aby slibovaný pohyb provázal celý program slavností. Opět se dění rozdělilo na tři scény, přičemž v Parku Míru byli návštěvníci unášeni proudem dobových tanců, k nimž hrála historická hudba Muzikus Gumelin, nechyběly ani divadelní pohádky pro děti či žongléři s ohněm. Park u gymnázia ovládlo hanácké nářečí, svým vystoupení návštěvníky pobavila Hanácká ambasáda, Hanačka či Hanácká mozeka. Nejvíce lidí však zlákal program na hlavní scéně - na náměstí Přemysla Otakara. Vystoupil zde Michal Hrůza, divokou show předvedl Burana Orffchestr, v neposlední řadě svůj temperament dokázala česko-španělská formace United Flavour. Po celé Litovli samozřejmě probíhaly menší doprovodné akce, které dotvářely celkový ráz celoměstských slavností, jež v roce 2008 navštívilo 4,5 tisíce lidí.¹⁴²

¹³⁷ Hubáček, J. 2007, s. 140.

¹³⁸ Nevěstiny družky ji odvedly do domu, posadily na židli, sejmuly věneček symbolizující svobodný stav, rozčesaly vlasy a nevěstina kmotra jí na hlavu nasadila čepec, který musela nevěsta dvakrát shodit a až na pořetí si jej ponechat, čímž ukázala, že už nechce být ve svobodném stavu.

¹³⁹ Nováková, M.: *Hanácká svajba zhlidnotá ze žebřeňáko*, Litovelské noviny 2008, č. 7, s. 8.

¹⁴⁰ Vogelová, H. 2007, s. 12.

¹⁴¹ Hubáček, J. 2007, s. 141.

¹⁴² Hubáček, J. 2008, s. 193.

Druhý červnový víkend roku 2009 ve znamení Hanáckých Benátek slavnostně zahájili významní představitelé města Litovel a olomouckého kraje. Jako každoročně ovládly hlavní scénu na náměstí popové hvězdy, tentokrát pořadatelé oslovili Ewu Farnou, Kamila Střihavku či Mira Žbirku. Scéně u gymnázia opět vévodil folklor, v Praku Míru se návštěvníci přenesli do historie a pro děti zde bylo mnoho atrakcí. Nutno připomenout, že při těchto akcích je součástí programu i řada výstav. Tento ročník se uskutečnila expozice Dřevo v umění - přírodní krása (Muzeum Litovel) nebo fotovýstava Petra Dolinského (výstavní síň MK).¹⁴³

Osmý ročník Hanáckých Benátek s sebou přinesl jisté novinky. Především postavení druhého, menšího podia na náměstí, čímž organizátoři docílili toho, že se zájmové soubory (Hanačka, Hanácká mozeka, Caramba, atd.) střídaly s jejich slavnějšími „kolegy“, mezi něž tentokrát patřili například Petra Janů s hudební skupinou Golem či David Koller a Kollerband, kteří ovšem vystupovali na podiu hlavním. Návštěvníci tak nemuseli přecházet ke gymnáziu a rozhodovat se mezi jednotlivými vystoupeními, když vše bylo situováno v centru Litovle. Park Míru se opět vrátil v čase a ožil historickým programem.¹⁴⁴

Návštěvnost rok od roku stoupá a zatím poslední konaný ročník, tedy v roce 2011, znamenal rekordní návštěvnost 7 tisíc lidí, což je snad dostačující odměna pro organizátory, ale i téměř stovku dobrovolníků podílejících se na přípravách i hladkém průběhu akce. Navíc toto číslo svědčí o vydařeném záměru zviditelnit Litovel a prezentovat ji jako město kultury a zábavy. Hanácké Benátky 2011 nabídly divákům opět bohatý program od dobových řemesel, jarmarku, přes tradiční vystoupení litovelských zájmových souborů, až po slavné hudebníky tentokrát zastoupené Tomášem Klusem, Věrou Špinarovou či skupinou MIG 21. Samozřejmě jako každý rok nechyběly projížďky koňským spřežením, na loďkách pod náměstí, přístupná radniční věž a další atrakce.¹⁴⁵

Ač se program těchto slavností od jejich prvního ročníku a původně čistě historického záměru znatelně změnil a více přizpůsobil požadavkům nynějšího publika, i tak Městský klub alespoň částečně udržuje historický a folklorní charakter.

¹⁴³ Hubáček, J. 2009, s. 193.

¹⁴⁴ Hubáček, J. 2010, s. 156.

¹⁴⁵ Vogelová, H. 2011, s. 23.

9.1.2 Musica Poetica

Cyklus koncertů Musica Poetica, má poměrně krátkou tradici, která započala roku 2007. U vzniku projektu stál záměr klubu nabídnout posluchačům zážitek z nekomerční živé muziky. Premiérové vystoupení z řady Musica Poetica se odehrálo v květnu a šlo o dvojkonzert folkových kapel Jarret a Žamboši. Za zmínku dále stojí folkové trio Žalman, Jirsová a Hlaváč po letech společně vystupující, na něž se podařilo vyprodat vstupné.¹⁴⁶

Vzhledem k úspěšnosti a jisté kulturní originalitě těchto akcí se je pořadatelé rozhodli nadále podporovat a v roce 2008 v Litovli vystoupil a např. Sylvie Krobová se svými šansony a baladami ale také zástupci folkové, country a bluegrassové scény Druhá tráva a Robert Krest'an, García a Pavel Bobek.¹⁴⁷

V následujících letech se program cyklu Musica Poetica dále ubíral nekomerčním avšak nonartificiálním směrem a tyto tendence se udržují i v současnosti. Díky těmto akcím je litovelská kulturní scéna obohacena o hudební multizánrovost, což zvyšuje úroveň kulturního života a napomáhá jeho rozvoji.

9.1.3 Litovelské kulturní léto

Tradice pravidelných koncertů případně dalších akcí pořádaných vždy v letních měsících souhrnně vedených pod názvem Litovelské kulturní léto (dále LKL), začala v létě roku 2002 a úspěšně pokračuje až do současnosti. Jen roku 2004 proběhlo LKL kvůli tornádu v omezeném rozsahu.¹⁴⁸ Změnu nastolil v MK krátce působící ředitel Král, který zvýšil počet koncertů a zavedl pravidelné, jak páteční, tak sobotní vystoupení hudebních skupin na nádvoří MK. V případě těchto častých, večerních, hlasitých akcí se však vždy projevilo několik kritiků z blízkých obydlí stěžujících si na hluk. Pár takovýchto lidí se při většině akcí ozve, vždyť kvůli těmto „stěžovatelům“ odbíjí hodiny na radniční věži v čase od 22 hodin do 6 hodin jen v každou celou hodinu.¹⁴⁹

Městský klub to však od této činnosti neodradilo a následné vedení v pořádání LKL pokračovalo. Právě od roku 2007 probíhá v rámci LKL „mini festival“ živé hudby

¹⁴⁶ Vogelová, H. 2007, s. 6.

¹⁴⁷ Vogelová, H. 2008, s. 5.

¹⁴⁸ Šik, L. 2004, s. 56.

¹⁴⁹ Šik, L. 2003, s. 56

Folkové Pomoraví, kde se představují nejen folkové kapely z regionu. Festival je situován do areálu vodácké restaurace a jeho divácké hodnocení je rok od roku pozitivnější. V rámci LKL se například roku 2007 uskutečnilo celkem devět akcí, přičemž byly osloveny převážně kapely z blízkého okolí, což se záhy ukázalo jako pozitivní krok, protože nejenže stoupla návštěvnost, ale také se snížily pořadatelské náklady. O rok později přišel MK s vítanou novinkou, a sice domluvil místo konání LKL na nádvoří muzea (zde se však akce konala pouze v roce 2008) a opět se snažili o co nejširší okruh hudebních žánrů - harmonikářské vystoupení Piňovšských kanců, tramská kapela Cokoliv, folkové vystoupení skupiny Noaco či večer s cimbálovou muzikou Šumica.¹⁵⁰

Další roky Litovelského kulturního léta probíhaly v podobném duchu folkové, country či cimbálové hudby. V zatím posledním pořádaném ročníku LKL se klub rozhodl využít služeb letního kinematografu bratří Čadíků a na Náměstí Přemysla Otakara se tak po čtyři srpnové večery promítaly čtyři české filmy: Román pro muže, Zemský ráj to napohled, Tacho, Kawasakiho růže, které návštěvníci zhlédli zdarma. Návštěvnost byla hojná, což dokazuje zájem litovelských občanů o filmovou kulturu a tento fakt se potvrdil také v drobném průzkumu veřejného mínění uskutečňovaném jako součást této práce.¹⁵¹ Vstup na všechny koncerty Litovelského kulturního léta je bezplatný, případně se vybírá dobrovolné vstupné.¹⁵²

9.1.4 Dny evropského dědictví

K této akci, jejíž datum je určeno celorepublikově, se Litovel připojovala už v minulých letech Dnem otevřených památek, který byl obohacen o komentovanou prohlídku městských pamětihodností. V roce 2000 se však vedení Městského klubu rozhodlo uspořádat velkolepou akci, jež začínala fanfárami trubačů z balkonu Langova domu na náměstí Přemysla Otakara. V programu vystoupili sokolští ochotníci s historickou fraškou Mastičkář, v krojích ožily historické postavy města v čele s Janem Šemberou a uskutečnila se i další zajímavá představení. Tyto oslavy trvaly dva dny, a mezi hlavní atrakce patřily také výstavy, mezi něž se řadily např. výstavy obrazů a fotografií Litovelské motivy, grafiky a obrazy Gorazda Čelechovského aj. Možnosti vystoupit na vrchol radniční věže, obohacené o expozici litovelské historie, využila

¹⁵⁰ Hubáček, J. 2008, s. 182

¹⁵¹ Příloha č. 19. Obr. č. 18: Graf č. 9, s. 89.

¹⁵² *Lidé z maringotek aneb Stíny za plátnem kinematografu*, Litovelské noviny 2011, č. 9, s. 6.

většina návštěvníků slavností. Organizátoři se snažili co nejvíce využívat místních možností a nezapomněli do programu zapojit i vzácné litovelské okolí, takže si zájemci mohli užít procházku CHKO Litovelské Pomoraví, prohlédnout Nové Zámky, Mladeč (jeskyně i vápenku Vitoul). Mnoho návštěvníků využilo originální dopravní prostředky jako formanský vůz, rafty či turistický vláček na trase Litovel - Mladeč. Díky rozsáhlosti akce a její propagace se o ni velkou měrou zajímala média, což prospělo ke zviditelnění města.¹⁵³

Ve velmi podobném duchu probíhaly i další dva ročníky, ale na takto velkolepé akce je potřeba i velkolepý kapitál, jímž Městský klub nedisponoval a tak se pořadatelských aktivit po třech ročnících vzdal. Roku 2003 se už akce ujal Odbor školství, kultury a sportu. Hlavní program v podobě tradičního jarmarku s doprovodnými akcemi byl přesunut do místní části Unčovice (z důvodu kanalizačních prací v Litovli). V současnosti jsou Dny evropského dědictví koncipovány v rámci Litovelských slavností, které byly zavedeny nynějším pořadatelem CK BAVI v roce 2004, kdy vyhrál výběrové řízení.¹⁵⁴

9.1.5 Evropský svátek hudby

Jednadvacátý červnový den roku 2000 byl naplněn hudbou nejrůznějších žánrů. Hlavní podium bylo umístěno na náměstí, jak je u takových akcí zvykem, a druhá scéna, určená pro malé hudební formy, byla situována na nádvoří Městského klubu.¹⁵⁵

V dalších letech se do programu zapojily i místní, především školní, pěvecké sbory, které v pozdějších hodinách vždy vystřídaly taneční a rockové kapely.

Roku 2004 požádal o grant na pořádání této akce Milan Obšel, majitel hudební agentury Quido rock agency, kterému rada města vyhověla, a tento ročník se tedy prováděl pod jeho vedením.¹⁵⁶ A byl to také poslední ročník tohoto svátku, který se v Litovli uskutečnil.

¹⁵³ Krestýn, J. 2002, s. 41.

¹⁵⁴ Šik, L., 2004, s. 63.

¹⁵⁵ Šik, L. 2000, s. 77.

¹⁵⁶ Šik, L. 2004, s. 63.

9.1.6 Divadelní kultura

Co se divadelních nabídek týče, je klub odkázán na hostující divadelní soubory, ať už na známé herce či sokolské ochotníky, kteří však většinou hrají v sále Sokolovny. Divadelní soubor přímo pod Městským klubem nepůsobí.

V historii Litovle působili velmi úspěšní ochotníci, tato situace se však změnila s nástupem normalizace, kdy byli vyloučeni z veřejného života. V následujících letech proběhly pokusy o obnovení litovelského divadla - v roce 1988 se o to marně pokusili bývalí ochotníci a o dva roky později skončilo podobné úsilí opětovným neúspěchem. Jakýsi divadelní „záchvív“ se objevil roku 1992, kdy pod MK vznikl estrádní soubor Maniaci, který pak roku 1995 změnil zřizovatele - přešel pod nově zřízenou cestovní kancelář BAVI, jelikož její zakladatel byl i vedoucím souboru. Vytrvalým obroditelem litovelského divadla byl Mirko Spurník, který v květnu 1996 předvedl s učiteli a studenty gymnázia muzikál Výtečníci (Pavel Dostál). V následujících letech ve svém snažení pokračoval, až roku 1999 založil divadelní soubor pod hlavičkou Sokola, jenž je aktivní dodnes.¹⁵⁷

Složení dramaturgického plánu se více méně vždy odvíjelo od konceptu vedení toho kterého vedoucího MK. První ředitelkou byla Jana Konečná, jež zvala hostující divadla jak z regionu, tak i známé soubory jako například Divadlo Sklep, Divadlo Bez zábradlí a další. Divácky velmi oblíbené „cimrmanovské“ inscenace se v programu MK objevovaly minimálně jednou za rok a většinou vyprodaly Velký sál záložny. Do repertoáru ředitelka Konečná dále zařazovala zábavné pořady známých umělců vystupujících jednotlivě - např. M. Donutil - Pořád se něco děje, Sólo pro J. Bohdalovou, M. Horníček v pořadu Písně a smích ad. Tento krok podnikla nejspíše z úsporných důvodů, jelikož jeden umělec je většinou finančně méně náročný než celá skupina. Městský klub nezapomínal ani na děti a mládež a do svého programu zařadil také divadla pro ně.¹⁵⁸

Po nástupu nového ředitele v roce 2000 se situace poněkud změnila. Vzhledem k jeho neochvějně propagaci domácí kultury a ve snaze zlepšit ekonomickou situaci klubu, výrazně omezil kulturu dováženou. Proto se tedy značně snížil počet těchto pořadů. Divadelní inscenace byly v tomto období průměrně čtyři za sezonu, avšak

¹⁵⁷ Dostupné z: <http://www.divadlolitovel.estranky.cz/> .

¹⁵⁸ Šik, I. 1997, s. 143.

populární divadlo J. Cimrmana nezrušil ani Krestýn, a tak se v repertoáru objevovalo nadále. MK divadelní večery nahrazoval komponovanými hudebními představeními s vystoupením některého ze zájmových spolků či aktivními občany chtějící se zapojit - př. studenty gymnázia provedený muzikál dle předlohy Knihy džunglí autora Ruyarda Kiplinga.¹⁵⁹

Když pak v roce 2007 nastoupila současná vedoucí Hana Vogelová, pochopitelně se to promítlo do dramaturgického plánu. Ředitelka vsadila především na slavné herecké osobnosti a hodnotné inscenace, divadelní představení se stala jednou z hlavních činností Městského klubu. Úplnou novinkou bylo zavedení abonentních vstupenek, což se v následujících letech ukázalo jako velmi povedený krok, jelikož počet předplatitelů narostl z 38 za sezónu 2007/2008 na 196 v sezóně 2010/2011.¹⁶⁰ Od roku 2007 do současnosti se v Litovli představil ne jeden známý herec či herečka za všechny bych uvedla Radoslava a Ondřeje Brzobohatého, kteří předvedli hru Dva na smetišti, Petra Nárožného, jenž společně s Ladislavem Mrkvičkou inscenoval komedii o dvou klaunech v penzi či Elišku Balzerovou, která na více než dvě hodiny sama ovládla jeviště hrou plnou nadsázky Můj báječný rozvod, dále pak Ludka Munzara, Hanu Macuichovou, Zdeňka Svěráka a Ladislava Smoljaka.¹⁶¹ MK nadále domlouval cimrmanovská představení, která byla již tradičně vyprodaná mnohdy i pár měsíců před konáním samotné inscenace. Repertoár divadelních kusů je většinou komediálně zaměřený, avšak často se jedná o hry, kde protagonisté řeší těžkosti běžného života. Tento typ her je volen záměrně, jelikož jsou lidem blízké a tím se pochopitelně zvedá návštěvnost. Dále se na programu objevoval v průměru dvakrát za sezonu soubor Maniaci a také představení pro školy.

Je nutné poukázat na finanční stránku divadelní kultury v Litovli, jelikož již od založení klubu je toto odvětví v podstatě ztrátové a bez řádných dotací či sponzorů by nemohlo nabízet tak náročný program.

Klub se obecně potýkal s finančními problémy a divadelní aktivity patří mezi ty finančně nejnáročnější. Už jen kvůli honorářům účinkujících není toto odvětví finančně zanedbatelné. Proto i přes zcela zaplněný Velký sál Záložny, bylo v minulosti představení ztrátové, příkladem je vyprodaná inscenace Divadla Jára Cimrmana v roce

¹⁵⁹ Šik, L. 2005, s. 60

¹⁶⁰ Vogelová H. 2011, s. 6

¹⁶¹ Vogelová, H. 2009, s. 4

1997, jejíž ztráta i přesto činila 3000 Kč.¹⁶² Možnost vyššího vstupného se samozřejmě nabízela, avšak pořadatelé se tomuto kroku brání, aby nedošlo k nepřiměřené ceně lístků a diváků by tak rapidně ubylo. Od roku 2007 se divadelní činnost stala jednou z primárních aktivit MK a i přes stále se zvyšující zájem diváků musí být tato oblast aktivit Městského klubu dotována.¹⁶³

9.1.7 Doplnková činnost Městského klubu

Městský klub ve svých aktivitách zahrnuje spoustu dalších činností, mezi něž mimo jiné patří pořádání kurzů nejčastěji tanečních a jazykových, workshopů, různých pořadů a besed pro děti a mládež, přednáškových cyklů pro veřejnost atd. Tyto přednášky a kurzy zastupují vzdělávací funkci, kterou využívají především dospělí. K doplňkovým akcím se řadí i plesy. Klub každoročně pořádá Reprezentační ples Městského klubu a Hanácké bál či v loňském roce první ročník Country bálu a Keltského večera. Vzhledem k tomu, že plesy a taneční večery se v Litovli uskutečňují téměř výhradně ve Velkém sále Záložny, který klub spravuje a pronajímá, Městský klub se tak svým způsobem podílí na všech akcích tohoto typu. V neposlední řadě klub poskytuje reklamní služby a občas se věnuje publikační činnosti.

9.2 Ukončené aktivity Městského klubu

9.2.1 Městské kino

Při zřizování Městského klubu rada města rozhodla, že bude mít pod svou správou i kino. Původně chtělo město kino privatizovat, ale po zjištění, že stále platí na provozování kin státní monopol, od plánu ustoupilo.¹⁶⁴

Bohužel byl provoz kina ztrátový již od jeho převzetí klubem a situace se pod vedením klubu nijak nezměnila. Například v roce 1997 byly náklady na provoz kina dvakrát větší než příjmy z tohoto zařízení, proto rada města o rok později rozhodla, že klub může kinosál pronajímat i k doplňkovým akcím, ve víře, že zisk alespoň o trochu vzroste.¹⁶⁵ V budově kina se tak začaly pořádat doprovodné akce zejména koncerty

¹⁶² Šik, L. 1998, s. 194.

¹⁶³ Osobní rozhovor s ředitelkou Městského klubu, s. 90.

¹⁶⁴ Šik, L. 1992, s. 200.

¹⁶⁵ *Vyneseno z radnice*, Litovelské noviny 1998, č. 1, s. 3

začínajících kapel, které vzbudily zájem především mladých občanů, ale prosperitu kina nijak výrazně neovlivnily.

Od roku 2000 klub počet nefilmových akcí ještě zvýšil, když začal pronajímat nejen kinosál, ale i ostatní prostory - např. šatny sloužily jako zkušebny hudebních kapel, ke klubové činnosti nebo různým kurzům. Dále se budova kina využívala k pořádání doprovodných výstav, tzv. pohádkových střed pro děti, ale i k pravidelným rockovým trojkonzertům nazývaným G. R. C. party, které se roku 2003 přejmenovaly na K - rock party a snažily se nalákat diváky známějšími kapelami. Ani tyto pokusy však rentabilitu kina nezvýšily. Situaci neprospělo, když už tak špatný stav budovy se ještě zhoršil havárií kotlů vytápějících budovu.¹⁶⁶

Návštěvnost kina vykazovala stále klesající tendenci, pro představu v roce 2001 navštívilo filmové představení v průměru 20 diváků.¹⁶⁷ Ztrátovost kina pokračovala až do roku 2006, kdy bylo 1. 8. uzavřeno, jako důvody město uvedlo právě dlouhodobý prodělek, nevyhnutelnost nákladných stavebních oprav a také zastaralé přístrojové vybavení.¹⁶⁸ Litovel tak po 85 letech přišla o kino, které nebylo dosud obnoveno.¹⁶⁹ V současnosti je v prostorách bývalého kina kavárna, papírnictví - hračkářství a v prvním patře kadeřnictví.

9.2.2 Litovelské noviny

Občanům již dlouho scházel místní časopis, zvláště když poslední číslo regionálního periodika Litovelsko bylo vydáno roku 1949 a v roce 1989 se zánikem Spojeného závodního klubu přestal existovat i Kulturní zpravodaj, který byl ale spíše programního charakteru. Vznik nového litovelského časopisu inicioval především Mirko Spurník. A tak se roku 1990 vytvořila redakční rada v čele s Lubomírem Šikem, zajistili technické zázemí i tiskárnu a mohlo vyjít první číslo měsíčníku, který nazvali Litovelské noviny.¹⁷⁰

Tato rada, skládající se asi ze čtyř lidí, měla na starosti veškeré činnosti související s vydáním novin, od vytvoření příspěvků, přes tisk až po distribuci. Ke cti těchto lidí slouží, že pracovali dobrovolně a zcela zdarma až do konce roku, jelikož po vzniku MK,

¹⁶⁶ Šik, L. 2000

¹⁶⁷ Šik, L. 2001, s. 67

¹⁶⁸ Hubáček, J. 2006, s. 44

¹⁶⁹ 80 let kina v Litovli, Litovelské noviny 1992, č. 10, s. 6

¹⁷⁰ Šik, L. 1990, s. 45.

přešly noviny pod tuto organizaci. Primárním účelem periodika bylo a stále je informovat o aktuálním dění na Litovelsku.

Dosud nebyly noviny díky inzerci ztrátové, avšak roku 2001 došlo k proměně Litovelských novin, a sice se z černobílé formy změnily v barevnou, což s sebou pochopitelně neslo i vyšší náklady, tyto zapříčinily, že Litovelské noviny poprvé ve své historii skončily s roční ztrátou 17 707 Kč.¹⁷¹ O rok později se situace nezměnila, naopak prodělek novin klesl na 47 521 Kč, tak se rada města rozhodla, že po ustanovení Odboru školství, kultury a sportu funkci vydavatele převede rovnou na Město Litovel. Posléze Rada vypsala výběrové řízení a ze tří uchazečů vybrala Janu Motlovou, někdejší zaměstnankyni MK.¹⁷²

Od roku 2003 se tak vydavatelem Litovelských novin stalo město a tento stav přetrvává do současnosti. Městský klub však Litovelské noviny nadále využívá ke své propagaci, pravidelně se v nich objevuje program klubu a občas i recenze či pozvánky na pořádané akce.

¹⁷¹ Šik, L. 2002, s. 71.

¹⁷² Šik, L. 2002, s. 55.

10 Hospodaření Městského klubu

Městský klub, jakožto příspěvková organizace, hospodaří s peněžními prostředky od svého zřizovatele - Města Litovel, další část příjmu tvoří finance plynoucí z činnosti MK a v neposlední řadě jsou pro klub důležité také sponzorské dary, různé granty a příspěvky nadací. Finanční situace klubu se mění v závislosti na nejrůznějších okolnostech od výše městské dotace, přes provozní náklady užívaných prostor, až po počet a typ nabízených pořadů.

Včetně všech činností uvedených v předchozích kapitolách se na výši rozpočtu v rámci aktivit klubu podílí také poskytování pronájmu klubových prostor. Klub disponuje těmito sály a místnostmi v budovách města (tyto současně spravuje): Koncertní sál (budova MK), Výstavní síň (budova MK), klubovny, učebny, zkušebny (budova MK), Velký a Malý sál (hotel Záložna - město ji odkoupilo od Komerční banky v závěru roku 1997).¹⁷³ Tyto prostory jsou mnohdy krátkodobě pronajímány jiným organizátorům k pořádání jejich vlastních akcí, případně slouží jako místnosti, kde probíhají kurzy či zkoušky zájmových útvarů.¹⁷⁴ Pak také poskytuje trvalý pronájem některých místností, v nichž působí advokátní kancelář JUDr. Calábkové, pedagogicko-psychologická poradna, prodejna Mozaika, podejma Rakola, kapely Cokoliv a Noaco, Senzakord o. s., Mateřské centrum rybička a také Karaoke bar ve sklepních prostorách klubu.¹⁷⁵

Hospodaření klubu v jednotlivých letech bylo proměnlivé. Městský klub roku 1992 začínal s roční městskou dotací ve výši 650 000 Kč a druhá polovina příjmů pocházela z vlastní činnosti MK.¹⁷⁶ O rok později se dotace města zvedla na 1 000 000 Kč, klub byl nadále soběstačný tak z jedné poloviny. V této době se velmi diskutovalo o výši nájemného obou sálů na Záložně, jež bylo 10 000 Kč měsíčně, k čemuž ovšem nebyla započítána režie, která činila přibližně 200 000 za rok, což v průměru vychází na 25 000 měsíčně, bez ohledu na to, zda se v prostorách Záložny nějaká akce koná či nikoliv.¹⁷⁷ V tomto období se v podstatě nekonaly pořady, které by pokryly alespoň režii a náklady, proto byly vyšší dotace pro klub nezbytné. I když byly akce citelně podporovány, roční rozdíl příjmů a výdajů byl kladný. V roce 1998 se celkové výnosy

¹⁷³ Vogelová, H. 2011, s. 2.

¹⁷⁴ Vogelová, H. 2011, s. 3.

¹⁷⁵ Vogelová, H. 2011, s. 29.

¹⁷⁶ Šik, L. 1993, s. 199.

¹⁷⁷ Šik, L. 1993, s. 223.

vyšplhaly na 3 899 621 Kč a vydání přitom bylo 3 870 149 Kč, z čehož plyne roční zisk 29 472 Kč,¹⁷⁸ což není mnoho, ale oproti následujícím létům to byla alespoň plusová hodnota.

S nástupem nového vedení (2000) Městský klub žádal zvýšenou dotaci města, jako důvod k tomuto kroku uvedl pestřejší činnost ve srovnání s obdobnými institucemi v regionu, rozpočet však zůstal kompromisem, poněvadž takovéto tlaky byly na město vyvíjeny ze všech stran. Ač MK získal navíc nějaké finanční prostředky ze sponzorských darů (celkem 140 000 Kč), na konci roku 2001 výdaje převyšovaly příjmy o 103 865 Kč,¹⁷⁹ poprvé od svého založení se tak klub potýkal s rozpočtovým deficitem. Finanční propad zřejmě způsobily zvýšené náklady na propagaci, rozsáhlejší činnost, množství nových zájmových spolků apod. Tento stav se bohužel opakoval i v následujících letech, například v roce 2005 byla roční ztráta 252 236 Kč.¹⁸⁰

Situace se zlepšila s nástupem nového vedení, kdy za rok 2007 rozpočet klubu po dlouhé době vykazoval kladné hodnoty.¹⁸¹ K těmto výsledkům jistě napomohly získané granty - Olomoucký kraj přispěl 300 000 Kč a Litovel 100 000 na Hanácké Benátky a město ještě přidalo 50 000 Kč na vánoční akce. Dále klub získal dalších 33 500 Kč z mimorozpočtových zdrojů (nadace) a podařilo se mu zajistit si podporu mnoha sponzorů.¹⁸² Klub je i nadále podporován městem a v roce 2011 byl příspěvek na provoz ve výši 4 230 000 Kč, přičemž město ještě pořídilo nové židle do Velkého sálu za 300 000 Kč, zajistilo nové ozvučení Velkého sálu za 225 000 Kč a další úpravy v hodnotě 180 000 Kč.¹⁸³ Ač jsou některé pořady prodělečné, Městský klub i nadále vykazuje kladné roční příjmy, k čemuž bezpochyby napomáhá sponzoring, který za rok 2011 činil 295 300 Kč.¹⁸⁴ Na rok 2012 město plánuje klubu přispět 4 230 000 Kč, poskytnout grant 100 000 Kč na vánoční oslavy a doplatit židle ve Velkém sále - 461 320 Kč.¹⁸⁵

¹⁷⁸ Šik, L. 1998, s. 239.

¹⁷⁹ Šik, L. 2001, s. 63.

¹⁸⁰ Hubáček, J. 2005, s. 69.

¹⁸¹ Vogelová, H. 2007, s. 16.

¹⁸² Tamtéž, s. 20.

¹⁸³ Dostupné z: <http://www.litovel.eu/cs/uredni-deska/aktualni-informace/rozpocet-na-rok-2011.html>.

¹⁸⁴ Vogelová, H. 2011, s. 32.

¹⁸⁵ Dostupné z: <http://www.litovel.eu/cs/radnice/potrebuji-si-zaridit/dokumenty-tiskopisy-formulare.html>

11 SWOT analýza

Metoda sloužící ke zhodnocení silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb zkoumané organizace se označuje anglickou zkratkou SWOT (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats). Platí, že silné a slabé stránky patří do kategorie vnitřního původu, jsou to tedy atributy posuzované instituce. Příležitosti a hrozby jsou pak vnějšího původu, tudíž jsou to znaky prostředí, které se nedají více méně ovlivnit. Na následujících stranách bude tato metoda aplikována právě na příspěvkovou organizaci Městský klub a jeho kulturní aktivity ve městě. Vzájemným působením všech těchto faktorů získáváme povědomí o možnostech rozvoje organizace.

11.1 Silné stránky

Mezi silné stránky se rozhodně řadí divadelní inscenace obsazované známými herci, jejichž vystoupení bývá pro malé město, jako je Litovel vcelku významnou událostí. S tímto souvisí další pozitivum, a sice výše vstupného na tyto akce. Organizátoři se jej snaží držet na únosné výši, aby bylo finančně akceptovatelné pro většinu obyvatel. Cena vstupenky se pohybuje okolo 200 Kč, s přihlédnutím ke skutečnosti, že člověka většinou obohatí profesionální výkon herců a že sousední divadla nabízejí představení za dražší peníz (např. v Moravském divadle se průměrná cena vstupenky na činoherní inscenaci pohybuje okolo 300 Kč), je cena velmi příznivá.

Ku prospěchu litovelské kultury je i kooperace Městského klubu s ostatními organizacemi ve městě jako je Základní umělecká škola Litovel, Turistické informační centrum, Dům dětí a mládeže, Muzeum Litovel, Charita Litovel a mnoho dalších. Dle mého názoru je důležité, aby se na formování kultury podílelo několik činitelů, stává se pak pestřejší a bohatší. Dalším důležitým faktorem je prosazování nekomerčního umění, v případě MK především hudby, ať už jsou to koncerty vážné hudby zaštiťované Kruhem přátel hudby, s kterým MK spolupracuje, či netradiční kapely v rámci Litovelského kulturního léta a cyklu Musica Poetika. Toto odvětví je velkým přínosem a v dnešní především komerční době rozvíjí kulturní povědomí občanů. S tímto jistým způsobem souvisí další kladná stránka Městského klubu, což je vyhlásování veřejných výtvarných či fotografických soutěží, čímž se klub snaží aktivizovat místní občany a dává jim tak možnost stát se součástí kulturního dění, do této oblasti patří též pořádání

zájmových kurzů.¹⁸⁶ Přičíst k dobru klubu se musí i pořady pro děti, které jsou díky spolupráci se školami hojně navštěvované a jejich největším přínosem je mnohdy výchovný charakter.

Významným odvětvím, které klub podporuje a snaží se jej včlenit mezi dnes oblíbenější populární pořady, je folklor. Tato oblast nemá tolik příznivců, přesto nebo právě proto je potřeba ji udržovat a lidem neustále připomínat. S čímž souvisí i subvence zájmových útvarů, v rámci nichž jsou občané aktivně zapojováni do kulturního života a nezůstávají pouze konzumenty. Dalším přínosem zájmových aktivit je možnost zajištění programu v rámci některých akcí právě pomocí vystoupení zájmových spolků. Celkově toto odvětví kultury - od mažoretek přes hanácké skupiny až po sbory či kapely - pomáhá k rozvoji litovelského kulturního života.

Nesmím opomenout ani celoměstskou akci Hanácké Benátky, díky níž se podařilo město značně zviditelnit. Zvláště pak v posledních letech, kdy se pozvánky na tuto akci a články o ní dostaly do Olomouckého deníku i Mladé Fronty Dnes (části pro Olomoucký kraj). Nutno připomenout estetický vzhled města, historické pamětihodnosti i obnovené parky, všechny tyto aspekty nahrávají ve prospěch akcí pořádaných v Litovli. Městský klub se snaží naplno využít své možnosti, a to i pronajímáním prostor a vybavení, čímž získává tolik potřebné finance pro chod organizace.¹⁸⁷

11.2 Slabé stránky

V této kategorii je rozhodně nutné zmínit nedostatek finančních prostředků, s kterým se ovšem potýká nejedna organizace i v ostatních městech. Pro existenci Městského klubu je nutná značná podpora ze strany jeho zřizovatele tedy města Litovel. Většina akcí není příliš výdělečná, tato situace však souvisí se statutem MK jakožto příspěvkové organizace, tudíž jednou z forem veřejného ústavu. Činnosti těchto institucí jsou zpravidla neziskové. Pokud by se uvažovalo o možnosti převzít klub privátní osobou (agenturou) s primárním cílem zajistit co nejvyšší zisk, s největší pravděpodobností by se struktura kulturních programů zcela změnila a na úkor kvalitního umění by byly občanům předkládány především komerční pořady mnohdy

¹⁸⁶ Příloha č. 24: *Osobní rozhovor s ředitelkou Městského klubu Hanou Vogelovou*, s. 93.

¹⁸⁷ Tamtéž.

nevalné kvality. S finanční problematikou souvisí také sponzoring pořádaných akcí. Na velkých a reprezentativních akcích je privátních sponzorů mnohdy dostatek, avšak třeba zájmové soubory jsou soukromníky podporovány zřídka, přitom by i v rámci jejich vystoupení či menších akcí reklama sponzorské firmy plnila svůj účel. Ba naopak by možná byla mnohem efektivnější než „ztracená“ mezi mnoha dalšími v případě velké slavnosti.

V části hodnotící silné stránky MK je zmíněna výhodná cena vstupného zejména na divadelní představení. Tato výhoda pro diváky není však příliš prospěšná pro Městský klub, a sice proto, že podíl návštěvníků na vstupném, je mnohdy nižší než celkové náklady na inscenaci. A i když není primárním cílem MK ekonomický zisk, v tomto případě by mírné zvýšení vstupného v rámci zachování stávajícího repertoáru stálo za zvážení.

Dalším nedostatkem je chybějící kino, i když dle zkušeností z posledních let existence městského kina byl jeho provoz vysoce prodělečný a návštěvníci také nejevili přílišný zájem. Tudíž je otázka, zda by litovelské kino klasického typu obstálo v konkurenci současných multikin v obchodních centrech. Na druhou stranu však projekce filmů na Náměstí Přemysla Otakara v rámci Litovelského kulturního léta 2011 se ukázala velmi vítanou, a i přes nepřízeň počasí prokázala vysokou návštěvnost. A drobný průzkum na téma Kultura v Litovli prokázal, že většina respondentů by kino v Litovli uvítala.¹⁸⁸ I současná ředitelka Městského klubu ráda znovuobnovila městské kino případně kinokavárnu.¹⁸⁹ Podobným nedostatkem je absence hudebního klubu specializujícího se na alternativní muziku, jazz, rock atd. Je samozřejmě velmi náročné takový podnik zřídit a Městský klub by na tento krok neměl ani finanční ani časové prostředky. Avšak ač respondenti na otázku zřízení hudebního klubu odpovídali spíše negativně,¹⁹⁰ jistě by stálo za zvážení, zda by si toto odvětví nenašlo své příznivce, zejména mezi mladou generací a litovelská kultura by byla bohatší.

V neposlední řadě patří mezi slabiny nízký počet zaměstnanců Městského klubu (sedm), z čehož plyne, že musejí vykonávat kumulované funkce. Neobsazené je místo programového pracovníka, jež je schválené organizačním řádem, ale na jehož funkci není dostatek financí, tudíž tuto práci trvale vykonává ředitelka klubu.¹⁹¹

¹⁸⁸ Příloha č. 18, Obr. č. 17: Graf otázky č. 8., s. 88.

¹⁸⁹ Příloha č. 24. *Osobní rozhovor s ředitelkou Městského klubu Hanou Vogelovou*, s. 94.

¹⁹⁰ Příloha č. 20, Obr. č. 19: Graf otázky č. 10., s. 89.

¹⁹¹ Vogelová, H. 2012, s. 32

11.3 Příležitosti

Možnosti rozvoje litovelské kultury jsou i ve větší aktivizaci občanů, jelikož všichni představují potenciální návštěvníky kulturních akcí, proto je třeba v nich vyvíjet kulturní citění a zvyšovat jejich kulturní povědomí. Jednou z možností většího zapojení občanů by mohly být např. workshopy, tedy akce, kde návštěvník není pouhým divákem, ale přímo se zapojí do té které aktivity. MK už je sice pořádá, ale není jich mnoho a zasloužily by si větší pestrost i návštěvnost. Ke zlepšení by pomohlo pořádání workshopů v rámci větších městských akcí, kde se objevuje mnoho lidí, což by způsobilo, že by na workshopy přišli i lidé, kteří by na samostatně pořádané nedorazili. Důležité je při plánování těchto akcí myslet na cílovou skupinu obyvatel, a jelikož je v Litovli průměrný věk mužů 45,5 a žen 48,3 let,¹⁹² mělo by se to ve složení programu promítnout. Tyto akce by se mohly zaměřit na nové formy kultury, avantgardní umění, designové umění, v Litovli nezastoupené formy kultury jako je výrazový tanec či divadelní improvizace atd.

Další velkou výzvou je spojení kultury s turismem. Litovel se nachází v CHKO Litovelské Pomoraví, čehož by se při plánování akcí (třeba Hanáckých Benátek) dalo využít a uspořádat komentované procházky, což by přilákalo turisticky založené návštěvníky, kteří by se pak jistě připojili i k programu v historickém centru. Navíc toto ozvláštnění kulturních akcí není běžné, ty litovelské by tak získaly na unikátnosti. Takový projekt by nepředstavoval ani nijak výrazný finanční zásah do rozpočtu MK.

11.4 Hrozby

Mezi vnější hrozby jistě patří umístění Litovle v regionu, konkrétně nedaleká vzdálenost od Olomouce, jejíž kulturní nabídce malá Litovel nemůže konkurovat. V tomto případě může pomoci svazek Mikroregion Litovelsko sdružující obce a vesnice v okolí, jehož je Litovel součástí a který pomáhá MK s některými akcemi i při propagaci.

¹⁹² Dostupné z: <http://www.litovel.eu/cs/mesto/demografie/demograficke-statistiky-za-rok-2011.html>

Město Litovel se nachází v povodňové oblasti a již několikrát byly kvůli velké vodě přerušeny některé akce. Avšak tuto hrozbu nelze nijak ovlivnit, lze s ní pouze počítat a být připraven na náhradní plán.

Současným trendem, ovšem nejen v Litovli, je odchod mladé generace za vzděláním a prací. Tito lidé jsou důležití nejen při dotváření kultury, proto by bylo příhodné vytvořit jim vhodné podmínky pro kvalitní život. Toto však není problém Městského klubu, i když se jej nepřímo týká, a řešit by jej mělo vedení města.

11.5 Shrnutí SWOT analýzy

Nyní vyvstává otázka, jak využít poznatků SWOT analýzy. Především je nutné nadále rozvíjet zmíněné silné stránky - pokračovat ve sjednávání úspěšných divadelních inscenací, nepřestávat s podporou zájmových souborů a folkloru, prohloubit spolupráci s ostatními organizacemi ve městě. K efektivnějšímu fungování MK by měly být odstraněny stránky slabé - pokusit se zvýšit finanční prostředky pro zájmové soubory na jednotlivé akce prostřednictvím grantů či sponzorských darů, vypracovat posudek zkoumající efektivnost potenciálního kina či hudebního klubu v Litovli. Důležitým krokem je učinit z příležitostí silné stránky organizace a tím i litovelské kultury - uskutečňovat více workshopů s pestřejší náplní, využít možností lokace města v CHKO Litovelské Pomoraví a v neposlední řadě je podstatné eliminovat hrozby, pokud je to možné a nedopustit, aby se z nich staly slabé stránky.

12 Kvalitativní zhodnocení činnosti Městského klubu

Tato kapitola se zaměří na rozložení kulturních pořadů Městského klubu, tedy v jakém poměru se v repertoáru vyskytují pořady populární a nekomerční kultury. Mezi populární pořady, tedy ty, jejichž primárním cílem je zalíbit se co největšímu počtu lidí, řadíme koncerty populárních interpretů, které se v programu MK objevují přibližně jednou za půl roku, ale také většina divadelních inscenací spadá do této kategorie, jelikož jsou mnohé z nich vybírány podle míry popularity a spoléhají na zvučná jména hereckých osobností. Masovou záležitostí se rozhodně staly Hanácké Benátky. V posledních ročnících pořadatelé spoléhají zejména na známá jména interpretů - díky nim se sice návštěvnost vyšplhala k několika tisícům, avšak původní záměr propagovat litovelské tradice a historii se vytratil.

Vysoká kultura, tedy taková, která není standardizovaná a komercializovaná, je v Litovli zastoupena v menším poměru než výše zmíněná kultura populární. Mezi kulturní pořady s nejvyšší úrovní patří koncerty vážné hudby pořádané Kruhem přátel hudby, který je spolupracujícím subjektem MK. Samotný klub v posledních letech zařadil do programu cykly nekomerční hudby Musica Poetica. Mezi umělecky hodnotné rozhodně patří i výstavy fotografických či výtvarných prací litovelských umělců. Ač se zájmové soubory přímo neřadí do kategorie vysoké kultury, svůj podíl na rozvoji kvalitního kulturního života jistě mají. Zaprvé se členové těchto souborů, jakožto občané města aktivně podílejí na kulturním dění, čímž mimo jiné zvyšují své kulturní kompetence a zkušenosti, současně také svými vystoupeními obohacují svým spoluobčanům kulturní nabídku ve městě. V dnešní době, kdy jsou lidé zvyklí především na konzumní způsob života a z vlastní iniciativy udělají minimum, jsou tyto spolky vítanou cestou, jak je zaktivizovat a přimět k činorodé činnosti.

V konečném výsledku je v programu MK populární kultura zastoupená víc než ta nekomerční. Není však pravidlem, že populární kultura je automaticky nekvalitní a pro většinu pořadů Městského klubu tento příměr neplatí. Ač jsou například divadelní soubory vybírány kvůli své oblíbenosti u diváků, představení jsou co do kvality scénáře, režie, výkonu herců a dalších složek ve většině případů velmi uspokojivé, to samé platí i u koncertů nonartificiální hudby. Městskému klubu plyne značná část příjmu

z návštěvnosti, tudíž musí volit takové pořady, které přinesou zisk a tak umožní pořádat další akce. Faktem sice je, že populární interpreti většinou požadují i vyšší finanční odměnu, avšak když se dostaví dostatek návštěvníků, výdaje se vrátí na vstupném. Nekomerční kultura sice není tak finančně náročná, ale také nepřináší velký zisk, MK proto musí najít jakousi rovnováhu, aby uspokojil jak konzumenty populární kultury, tak náročnější návštěvníky a zároveň musí myslet na dostatečný zisk financí na fungování klubu. Nekomerční pořady mají prostě své elitní publikum. Že snaha přimět masovou veřejnost sdílet masově artifiální kulturu nepřinesla své ovoce, jsme se mohli přesvědčit z mnoha takových pokusů osvětové činnosti v minulém režimu. Konečný verdikt je tedy takový, že komerční pořady sice počtem přesahují ty nekomerční, ale pokud si klub chce nadále udržovat svůj standard, nutně je musí zachovat.

13 Zhodnocení vývoje činnosti Městského klubu

Tato kapitola se pokusí zhodnotit složení nabízených pořadů Městského klubu za celou dobu jeho existence, tedy od roku 1992. Primárním cílem vedení klubu bylo vždy zajistit litovelskou kulturu co nejpestřejší a uspokojit tak nároky všech generací. Můžeme konstatovat, že se to klubu více méně dařilo a stále daří. V prvních osmi letech své existence toto kulturní zařízení nabízelo vcelku vyrovnaný a kvalitní program, v němž byly většinou zastoupeny koncerty vážné a nekomerční hudby, ať už profesionálních či amatérských hudebníků. Co se četnosti výskytu týče, na pomyslné druhé příčce byly v tomto období nejrůznější besedy, ať už s historickým, uměleckým či ekonomickým tématem. V neposlední řadě byly součástí programu divadelní inscenace, které se klub snažil zajistit vystoupeními hostujících souborů z okolí, ale i jejich profesionálních kolegů z větších měst. V této etapě pořádal Městský klub zhruba jednou měsíčně diskotéky pro mládež, které v dalších letech zrušil z důvodů stále větší finanční nevýhodnosti a také kvůli mládežnickým výtržnostem. Ostatní akce jako výstavy, pořady pro děti byly rovněž součástí repertoáru, avšak ne v tak hojné míře jako výše zmíněné. Od roku 2000 se situace změnila, nelze jednoznačně říci, zda ku prospěchu litovelské kultury či nikoliv. Výrazně se zvýšil počet pořádaných výstav, zachováno zůstalo dostatečné množství koncertů a jejich úroveň, co však Městský klub omezil, byly divadelní inscenace - známé divadelní soubory v Litovli v tomto období téměř nevystupovali, MK občas využíval vystoupení amatérského litovelského divadelního odboru Sokola. Ač klub nabízel mnoho jiných kulturních akcí a uměleckého vyžití, divadelních představení byl nedostatek a omezení tzv. dovážených divadelních souborů nepřineslo plánované snížení nákladů - ty naopak vzrostly z důvodu zakládání nových zájmových spolků a rozrůstajících se celoměstských akcí. V důsledku toho dochází k jisté proporční nevyváženosti v litovelské kultuře v tomto období. Od roku 2007 dochází k nárůstu počtu divadelních inscenací a dle stoupající návštěvnosti¹⁹³ je zřejmé, že občané města jsou s výběrem inscenací spokojeni. MK si udržuje tradici koncertů vážné hudby pořádaných Kruhem přátel hudby, nekomerční koncerty jsou pořádány i

¹⁹³ Příloha č. 24: *Osobní rozhovor s ředitelkou Městského klubu Hanou Vogelovou*, s. 94.

z vlastní iniciativy klubu, ty se však v repertoáru klubu vyskytovali již od jeho založení. V současnosti jsou na programu i koncerty populárních interpretů, což nejspíš souvisí s požadavky dnešního publika, které navštíví spíše vystoupení známého zpěváka či kapely než amatérských, byť kvalitních hudebníků. Městskému klubu se daří udržovat zavedené celoměstské slavnosti, které se již dostaly do povědomí nejen litovelských občanů, ale i lidí z širšího okolí. Je nutné vymýšlet a pořádat neustále nové a nápadité akce, jelikož současný návštěvník kulturních akcí má mnoho možností kulturního vyžití v sousedních ale i vzdálenějších městech. Dle mého názoru se MK daří obstát v konkurenci, ač přímo v Litovli není tak veliká. Co však je možné v současnosti klubu vytknout, je nedostatek pořadů pro mládež, s čímž ale do jisté míry souvisí její nezáměr o kulturní akce jako takové.¹⁹⁴

Závěrem bych vývoj litovelské kultury organizované Městským klubem v průběhu posledních dvaceti let shrnula jako zpočátku značně proměnlivý, poté mírně stagnující, s výraznějším vývojem v posledních pěti letech.

¹⁹⁴ Příloha č. 24: *Osobní rozhovor s ředitelkou Městského klubu Hanou Vogelovou*, s. 93.

14 Dotazník Kultura v Litovli

Součástí příloh je dotazník, který byl vytvořen cíleně pro tuto práci a má nastínit spokojenost občanů s kulturou v Litovli, poukazuje také na některé jejich požadavky. Šetření se účastnili náhodně vybraní litovelští občané a průzkum probíhal přes internet¹⁹⁵ a osobním podáním, výsledné grafy jsou pak založené na odpovědích všech zúčastněných respondentů. Dotazník obsahuje celkem třináct otázek, přičemž první dvě se týkají pohlaví a věku respondentů a z výsledků vyplývá, že z celkem 119 dotazovaných byla více než polovina žen (61,47%), celkem 36,7% respondentů tvořili lidé ve věku 18 - 25 let a o něco méně, tedy 33,94%, bylo dotazovaných ve věku 36 - 50 let. Z grafů je dále zřejmé, že více než polovina respondentů kulturní akce v Litovli navštěvuje minimálně jednou za půl roku a že nadpoloviční většina dotazovaných je s jejich úrovní spokojena. Nejvyhledávanějšími akcemi jsou městské slavnosti, na druhém místě pak koncerty a třetí příčku obsadily divadelní inscenace, přičemž u této otázky mohli respondenti vybrat jednu až tři z nabízených odpovědí. Dotazník obsahuje i otázku zaměřenou na zájmové soubory a jejich účast na městských akcích, přičemž téměř 83% dotazovaných tuto aktivitu vítá. Co se týče dotazu ohledně obnovení městského kina, je nadpoloviční většina dotazovaných pro jeho renovaci. Ještě větší procento respondentů - 85,35% by v Litovli uvítalo letní kino. Oproti tomu vznik hudebního klubu by se s takovou podporou nesetkal, pro zřízení se vyjádřilo 45,87% dotazovaných. Co se informovanosti občanů o kulturním dění v Litovli týče, téměř 70% respondentů je přesvědčeno o její dostatečnosti. Z průzkumu dále plyne, že se většina respondentů (68,81%) dozvídá o kulturních akcích z plakátů a druhá nejčastěji volená odpověď byla: od přátel a známých. Na tuto otázku opět mohli respondenti zvolit jednu až tři odpovědi. Poslední otázka měla zjistit, zda dotazovaní občané jezdí za kulturou do okolních měst a výsledná procenta ukazují, že 44,95% někdy navštíví kulturní akce jiných měst, zřídka dojíždí za kulturou 22,02% respondentů a 20% z nich navštěvuje kulturní akce mimo Litovel často.

¹⁹⁵ Dotazník byl vyvěšen na webové adrese: <http://www.vyplnto.cz/realizovane-pruzkumy/kultura-v-litovli>.

15 Závěr

Litovel, nevelké moravské město přezdívané Hanácké Benátky, se snaží občanům v něm žijícím zajišťovat plnohodnotný život. Spokojenost jedince se odvíjí také od jeho společenského vyžití, do něhož nepopiratelné zasahuje i kultura. V případě Litovle většinu nabízené kultury organizuje příspěvková organizace Městský klub. Na kulturním životě města se mimo něj podílejí: Muzeum Litovel pořádající výstavy a doprovodné akce, cestovní kancelář BAVI organizující například Litovelské slavnosti, divadelní obor Sokola Litovel prezentující vlastní představení či litovelské školy. Tato práce se však zaměřila jen na činnost Městského klubu majícího v organizaci kulturního života Litovle centrální postavení. Tato bakalářská práce se pokusila nastínit přerod odborové socialistické kulturní organizace v moderní kulturní zařízení fungující v prostředí kapitalistického tržního hospodářství. Byly podrobně zmapovány veškeré aktivity litovelského Městského klubu, jeho ekonomická situace i způsob financování a v neposlední řadě došlo i ke zhodnocení celkového vývoje a kvalitativnímu rozboru nabízených kulturních produktů. K autenticitě přispívá přiložený rozhovor s ředitelkou Městského klubu přibližující její pojetí řízení Městského klubu, a tedy litovelské kultury. Součástí je dotazník cíleně vytvořený pro tuto práci, jehož výsledné grafy ilustrují vybrané názory litovelských občanů na kulturu ve městě.

Městský klub, jakožto instituce s dvacetiletou tradicí, se po celou dobu své existence snaží kulturu udržovat na slušné úrovni a pro menší město jako Litovel, je kulturní nabídka dostatečná. Přesto je nezbytné neustrnout na stejném místě a přinášet nové impulsy a popudy k vývoji a zlepšování úrovně nabízené kultury. K určitému posunu by mohla přispět i tato práce, jelikož mimo jiné nabízí návrhy příležitostí dalšího rozvoje a prezentuje organizaci Městského klubu se všemi jejími aspekty.

Resumé

Předkládaná bakalářská práce se zaměřuje na souhrnné pojetí litovelské kultury zajišťované příspěvkovou organizací Městský klub. Cílem práce je kompletně zachytit tuto oblast, proto se v úvodních kapitolách zabývá všeobecným a kulturně-historickým pozadím města Litovel, včetně kulturní situace před vznikem Městského klubu. V hlavní části práce jsou rozebrány dějiny Městského klubu po roce 1989 zahrnující podstatné informace o kulturních aktivitách a pořádaných akcích. Bakalářská práce nastiňuje kulturní politiku města Litovel, již aplikuje na příspěvkovou organizaci MK. Praktickým výstupem je SWOT analýza Městského klubu a jeho činnosti. V neposlední řadě jsou zde kapitoly hodnotící vývoj a úroveň kulturní nabídky zkoumané organizace. Součástí příloh jsou dotazníkové grafy ilustrující spokojenost a kulturní požadavky litovelských občanů, rozhovor se současnou ředitelkou Městského klubu a množství fotografií zobrazujících kulturní život města Litovel.

Summary

The submitted bachelor thesis focuses on the comprehensive conception of culture in Litovel provided by semi-budgetary organization Městský klub. The aim is to present this area completely. Therefore, the introductory chapters are dealing with general and cultural-historical background of Litovel including the cultural situation before Městský klub was established. The main part of the bachelor thesis deals with the history of Městský klub since 1989 including its cultural activities and events. Bachelor thesis outlines the cultural politics of Litovel applied to the semi-budgetary organization MK. The practical outcome is a SWOT analysis of Městský klub and its activities. Last but not least, there are chapters evaluating development and the culture level of researched organization. Component of appendix are questionnaire graphs illustrating the cultural requirements and satisfaction of citizens of Litovel, interview with the current director of the Městský klub, number of photographs depicting the cultural life of the city Litovel.

Zusammenfassung

Vorgenommene Bakkalaureus These zielt auf zusammenfassende Konzeption littauer Kultur, die mit beitragende Organisation Stadtklub (Městský klub) vesichert ist. Der Ziel dieser Arbeit ist, komplett diesen Bereich zu beschreiben deshalb in den Anleitungskapiteln Resume beschäftigt sie sich mit allgemeinem Hintergrund der Stadt Litovel, einschließlich der Situation vor der Entstehung des Stadtklubs. In dem Hauptteil der Arbeit wird die Geschichte des Stadtklubs nach dem Jahre 1989, die wesentliche Informationen über kulturelle Aktivitäten und veranstalteten Aktionen umfasst. Bakkalaureus These skizziert kulturelle Politik der Stadt Littau (Litovel), welche auf die beitragende Organisation des Stadtklubs appliziert wird. Der praktische Aufstieg ist SWOT Analyse des Stadtklubs und dessen Tätigkeit. Es sind hier nicht in der letztenReihe auch Kapitel, die die Entwicklung und Niveau des kulturellen Angebotes der untersuchten Organisation chätzen. Bestandteile der Beilagen sind Fragebogengraphen die Zufriedenheit und kulturelle Forderungen littauer Bewohner instruieren, weiter Gespräch mit der gleichzeitigen Direktorin des Stadtklubs und eine Menge Fotos, die das kulturelle Leben der Stadt Littau abbilden.

Anotace

Příjmení a jméno autora: Špačková Aneta

Katedra a fakulta: Katedra muzikologie, Filozofická fakulta Univerzity Palackého, Olomouc

Název práce: Kultura v Litovli po roce 1989 - se zaměřením na kulturní organizaci Městský klub

Vedoucí práce: Doc. PhDr. Lenka Křupková, Ph.D.

Počet stran: 95

Počet znaků: 141 060

Počet příloh: 24

Počet titulů použité literatury: 14

Počet pramenů: 23

Klíčová slova: kultura, Litovel, Městský klub, historie kulturního dění, kulturní pořady, zájmové soubory

Charakteristika práce: Bakalářská práce je zaměřena na kulturu v Litovli spravovanou příspěvkovou organizací Městský klub od roku 1989 do současnosti. Mapuje jeho historii a především kulturní aktivity v tomto období, mezi něž se mimo jiné řadí činnost zájmových souborů, organizace městských slavností, divadelní představení, koncerty, cyklické akce a další. Práce obsahuje hodnocení činnosti Městského klubu a nabízí příležitosti jeho dalšího rozvoje.

Seznam pramenů a literatury

Literatura

- Kolektiv autorů: *Ročenka 2007. Muzejní společnost Litovelska*, Litovel, 2007.
- Mišúr, Peter - Svoboda, Zdeněk: *Instituce státní moci v ČR: úplný přehled s internetovými odkazy*, Praha, 2007.
- Patočka, Jiří, Heřmanová, Eva: *Lokální a regionální kultura v České republice*, Praha, 2008.
- Pinkava, Miroslav: *Gramofony z Litovle: stručná historie slovem i obrazem*, Brno, 2010.
- Podhorský, Marek: *Olomoucký kraj*, Praha, 2008.
- Šik, Lubomír a kol.: *Almanach Litovel*, Litovel, 1996.
- Šik, Lubomír: *100 let muzejnictví v Litovli*, Litovel, 2006.
- Šik, Lubomír: *Litovel v datech: 750 let litovelské historie*, Litovel, 2006.
- Šik, Lubomír: *Litovel ve dvacátém století díl 1*, Litovel, 2002.
- Šik, Lubomír: *Litovel ve dvacátém století díl 2*, Litovel, 2002.
- Šik, Lubomír: *Litovelské paměti*, Litovel, 1994.
- Šik, Lubomír: *Spolkový život v Litovli*, Litovel, 2004.
- Urválek, Radovan: *Litovel a okolí*, Olomouc, 2006.
- Vilém Prečan: *Charta 77 : 1977-1989 : od morální k demokratické revoluci: dokumentace*, Praha, 1990.

Prameny

- Hubáček, Josef: *Kronika města Litovel: rok 2005*, Litovel.
- Hubáček, Josef: *Kronika města Litovel: rok 2006*, Litovel.
- Hubáček, Josef: *Kronika města Litovel: rok 2007*, Litovel.

- Hubáček, Josef: *Kronika města Litovel: rok 2008*, Litovel.
- Hubáček, Josef: *Kronika města Litovel: rok 2009*, Litovel.
- Hubáček, Josef: *Kronika města Litovel: rok 2010*, Litovel.
- Šik, Lubomír: *Kronika města Litovel: rok 1990*, Litovel.
- Šik, Lubomír: *Kronika města Litovel: rok 1992*, Litovel.
- Šik, Lubomír: *Kronika města Litovel: rok 1993*, Litovel.
- Šik, Lubomír: *Kronika města Litovel: rok 1994*, Litovel.
- Šik, Lubomír: *Kronika města Litovel: rok 1997*, Litovel.
- Šik, Lubomír: *Kronika města Litovel: rok 1998*, Litovel.
- Šik, Lubomír: *Kronika města Litovel: rok 2000*, Litovel.
- Šik, Lubomír: *Kronika města Litovel: rok 2001*, Litovel.
- Šik, Lubomír: *Kronika města Litovel: rok 2002*, Litovel.
- Šik, Lubomír: *Kronika města Litovel: rok 2003*, Litovel.
- Šik, Lubomír: *Kronika města Litovel: rok 2004*, Litovel.
- Vogelová, Hana: *Městský klub Litovel: Výroční zpráva o činnosti a hospodaření za rok 2007*, Litovel.
- Vogelová, Hana: *Městský klub Litovel: Výroční zpráva o činnosti a hospodaření za rok 2008*, Litovel.
- Vogelová, Hana: *Městský klub Litovel: Výroční zpráva o činnosti a hospodaření za rok 2009*, Litovel.
- Vogelová, Hana: *Městský klub Litovel: Výroční zpráva o činnosti a hospodaření za rok 2010*, Litovel.
- Vogelová, Hana: *Městský klub Litovel: Výroční zpráva o činnosti a hospodaření za rok 2011*, Litovel.
- Vymětalová, Růžena: *Kronika města Litovel: rok 1989*, Litovel.

Internetové zdroje

Demografické statistiky za rok 2011. [online]. [citováno 2012-04-01]. Dostupné z WWW: <<http://www.litovel.eu/cs/mesto/demografie/demograficke-statistiky-za-rok-2011.html>>.

Divadelní odbor Sokola Litovel. [online]. [citováno 2012-04-01]. Dostupné z WWW: <<http://www.divadlolitovel.estranky.cz/>>.

Hanácká muzika. [online]. [citováno 2012-04-01]. Dostupné z: <<http://www.hanacka-litovel.cz/hanacka-muzika.html>>.

Historie Fotoklubu. [online]. [citováno 2012-03-09]. Dostupné z WWW: <<http://www.fotoklublitovel.cz/preview.php?cisloclanku=2012010002>> .

Historie souboru - Folklorní soubor Hanačka. [online]. [citováno 2012-03-06]. Dostupné z WWW: <<http://www.hanacka-litovel.cz/historie.html>> .

Kantika Litovel - Historie. [online]. [citováno 2012-03-06]. Dostupné z WWW: <<http://www.kantika.estranky.cz/clanky/historie.html>> .

Litovel ve faktech. [online]. [citováno 2012-02-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.litovel.eu/redakce/index.php?lanG=cs&clanek=47787&slodka=47787&>>.

Odbor školství, kultury a sportu. [online]. [citováno 2012-04-01]. Dostupné z WWW: <<http://www.litovel.eu/cs/radnice/odbory-uradu/odbor-skolstvi-kultury-a-sportu.html>>.

Rozpočet na rok 2011. [online]. [citováno 2012-03-30]. Dostupné z WWW: <<http://www.litovel.eu/cs/uredni-deska/aktualni-informace/rozpocet-na-rok-2011.html>> .

Schválený rozpočet na rok 2012. [online]. [citováno 2012-03-30]. Dostupné z WWW: <<http://www.litovel.eu/cs/radnice/potrebuji-si-zaridit/dokumenty-tiskopisy-formulare.html>>.

O gymnáziu. [online]. [citováno 2012-02-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.gjo.cz/o-gymnaziu/>>.

Složení rady města. [online]. [citováno 2012-03-30]. Dostupné z WWW:

<<http://www.litovel.eu/cs/mesto/samosprava/rada-mesta/slozeni-rady-mesta.html>>.

Senzakord - Historie. [online]. [citováno 2012-03-09]. Dostupné z WWW:

<<http://www.senzakord.cz/historie/>>.

Tiskoviny, diplomové práce, noviny

Anonym: *Lidé z maringotek aneb Stíny za plátnem kinematografu*, Litovelské noviny 2011, č. 9, s. 6.

Anonym: *Sdružený klub*, Litovelské noviny 1991, č. 6, s. 6.

Anonym: *Vyneseno z radnice*, Litovelské noviny 1998, č. 1, s. 3.

Anonym: *Z kroniky města 2008 - Seniorklub Litovel*, Litovelské noviny 2008, č. 3, s. 7.

Hutařová, Lea: *Kantika v Německu 24. 9 - 28. 9. 2009*, Litovelské noviny 2009, č. 11, s. 8.

Krejčí, Jaroslava: *Boj o českou Litovel 1881 - 1914 (Václav Socha a jeho úloha v dějinách města)*, Magisterská diplomová práce, Olomouc, 2011.

Krestýn, Jaroslav: *Městský klub Litovel*, Litovel, 2002.

Krestýn, Jaroslav: *Městský klub Litovel*, Litovel, 2004.

Kulatá, S.: *30 let souboru Hanačka*. Litovelské noviny 2011, č. 11, s. 1.

Kulatá, S.: *30 let souboru Hanačka*. Litovelské noviny 2011, č. 11, s. 6.

Motlová J.: *Z Fotoklubu Litovel*, Litovelské noviny 2007, č. 11, s. 8.

Nováková, M.: *Hanácká svajba zhlidnotá ze žebřeňáko*, Litovelské noviny 2008, č. 7, s. 8.

Šik, Lubomír: *80 let kina v Litovli*, Litovelské noviny 1992, č. 10, s. 6.

Přílohy

- 1) **Obr. 1:** Náměstí Přemysla Otakara. [online]. [citováno 2012-16-4] Dostupné z WWW: <<http://www.litovel.eu/cs/turistika/prochazka-historickou-litovli/radnice-a-radnicni-vez.html>>.
- 2) **Obr. 2:** Radniční věž. [online]. [citováno 2012-16-4] Dostupné z WWW: <<http://www.litovel.eu/cs/turistika/prochazka-historickou-litovli/radnice-a-radnicni-vez.html>>.
- 3) **Obr. 3:** Gymnázium Jana Opletala. [online]. [citováno 2012-16-4] Dostupné z WWW: <<http://www.litovel.eu/cs/turistika/prochazka-historickou-litovli/gymnazium-jana-opletala.html>>.
- 4) **Obr. 4:** Budova Městského klubu - rok 1898. [online]. [citováno 2012-16-4] Dostupné z WWW: <<http://www.litovel.eu/cs/turistika/prochazka-historickou-litovli/dum-u-zlateho-jelena.html>>.
- 5) **Obr. 5:** Budova Městského klubu - současnost. [online]. [citováno 2012-16-4] Dostupné z WWW: <<http://www.litovel.eu/cs/turistika/prochazka-historickou-litovli/dum-u-zlateho-jelena.html>>.
- 6) **Obr. 6:** Folklórní soubor Hanačka. [online]. [citováno 2012-16-4] Dostupné z WWW: <<http://www.mklitovel.cz/Php/fotka.php?idgal=12&idfoto=483>>.
- 7) **Obr. 7:** Fotoklub Litovel. [online]. [citováno 2012-16-4] Dostupné z WWW: <http://www.fotoklublitovel.cz/gallery.php?akce=obrazek_ukaz&media_id=2407>.
- 8) **Obr. 8:** Litovelské kulturní léto - Letní kino bratří Čadíků. [online]. [citováno 2012-16-4] Dostupné z WWW: <<http://www.litovel.eu/cs/fotogalerie/udalose/kinematograf-v-litovli.html>>.
- 9) **Obr. 9:** Litovelské kulturní léto - Šumica. [online]. [citováno 2012-16-4] Dostupné z WWW: <<http://www.mklitovel.cz/Php/fotka.php?idgal=46&idfoto=741>>.
- 10) **Příloha 10:** Dotazník.
- 11) **Obr. 11:** Graf otázky č. 1.
- 12) **Obr. 12:** Graf otázky č. 2.

- 13) **Obr. 13:** Graf otázky č. 3.
- 14) **Obr. 14:** Graf otázky č. 4.
- 15) **Obr. 15:** Graf otázky č. 5.
- 16) **Obr. 16:** Graf otázky č. 6.
- 17) **Obr. 17:** Graf otázky č. 7.
- 18) **Obr. 18:** Graf otázky č. 8.
- 19) **Obr. 19:** Graf otázky č. 9.
- 20) **Obr. 20:** Graf otázky č. 10.
- 21) **Obr. 21:** Graf otázky č. 11.
- 22) **Obr. 22:** Graf otázky č. 12.
- 23) **Obr. 23:** Graf otázky č. 13.
- 24) **Příloha č. 24:** Rozhovor s Bc. Hanou Vogelovou.

Příloha č. 1:

Obr. 1: Náměstí Přemysla Otakara

Příloha č. 2:

Obr. 2: Radniční věž

Příloha č. 3

Obr. 3: Gymnázium Jana Opletala

Příloha č. 4

Obr. 4: Budova Městského klubu - rok 1898

Příloha č. 5

Obr. 5: Budova Městského klubu - současnost

Příloha č. 6

Obr. 6: Folklorní soubor Hanačka

Příloha č. 7

Obr. 7: Fotoklub Litovel

Příloha č. 8

Obr. 8: Litovelské kulturní léto - Letní kino bratří Čadíků

Příloha č. 9

Obr. 9: Litovelské kulturní léto - Šumica

Příloha č. 10

Dotazník Kultura v Litovli

Kultura v Litovli

1. *Do jaké věkové kategorie patříte?*
 - 18 - 25 let
 - 26 - 35 let
 - 36 - 50 let
 - 51 let a výše

2. *Jakého jste pohlaví?*
 - muž
 - žena

3. *Jak často navštěvujete kulturní akce v Litovli?*
 - minimálně jednou týdně
 - minimálně jednou měsíčně
 - minimálně jednou za půl roku
 - minimálně jednou ročně
 - nikdy

4. *Myslíte si, že je nabídka kulturních akcí v Litovli dostačující?*
 - ano
 - ne

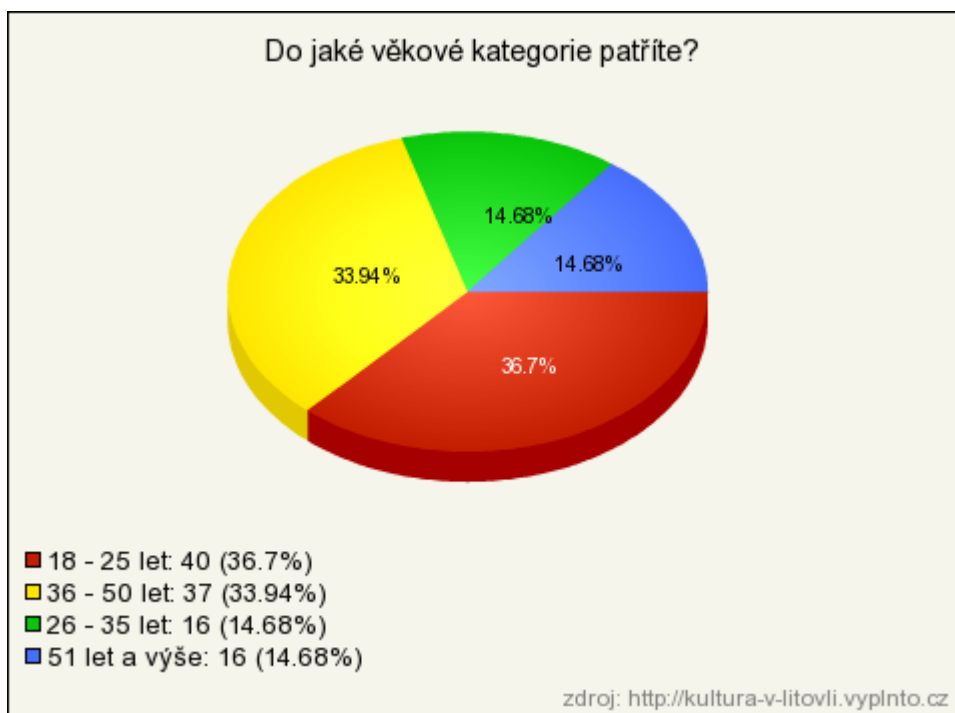
5. *Jak jste spokojen/a s úrovní kulturních pořadů v Litovli? (známkujte jako ve škole 1 - výborný, 5 - nedostatečný)*
 - 1
 - 2
 - 3
 - 4
 - 5

6. *Které akce preferujete? (max. 3)*
 - koncerty
 - divadelní inscenace
 - výstavy
 - městské slavnosti
 - zábavné pořady
 - plesy

- jiné
- 7. *Vítáte účast zájmových spolků (Hanačka, Kantika apod.) na programu městských akcí typu Hanácké Benátky?*
 - ano
 - ne
- 8. *Chybí podle Vás v Litovli zrušené kino?*
 - ano
 - ne
- 9. *Uvítal/a byste alternativu v podobě letního kina?*
 - ano
 - ne
- 10. *Postrádáte v Litovli hudební klub nabízející nekomerční hudbu?*
 - ano
 - ne
- 11. *Myslíte si, že je veřejnost dostatečně informovaná o kulturním dění v Litovli?*
 - ano
 - ne
- 12. *Jak se dozvídáte o litovelských kulturních akcích?(max. 3)*
 - prostřednictvím Litovelských novin
 - z internetu
 - z plakátů
 - od přátel a známých
 - jiným způsobem
- 13. *Jezdíte za kulturními akcemi do okolních měst?*
 - často
 - někdy
 - zřídka
 - nikdy

Příloha č. 11

Obr. č. 10: Graf otázky č. 1

Příloha č. 12

Obr. č. 11: Graf otázky č. 2

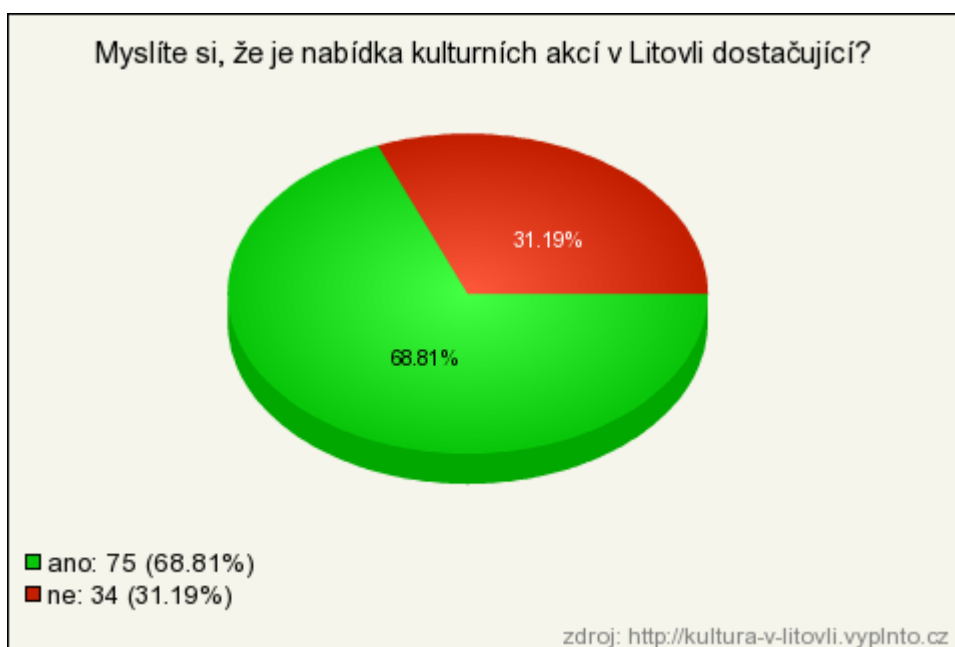
Příloha č. 13

Obr. č. 12: graf otázky č. 3

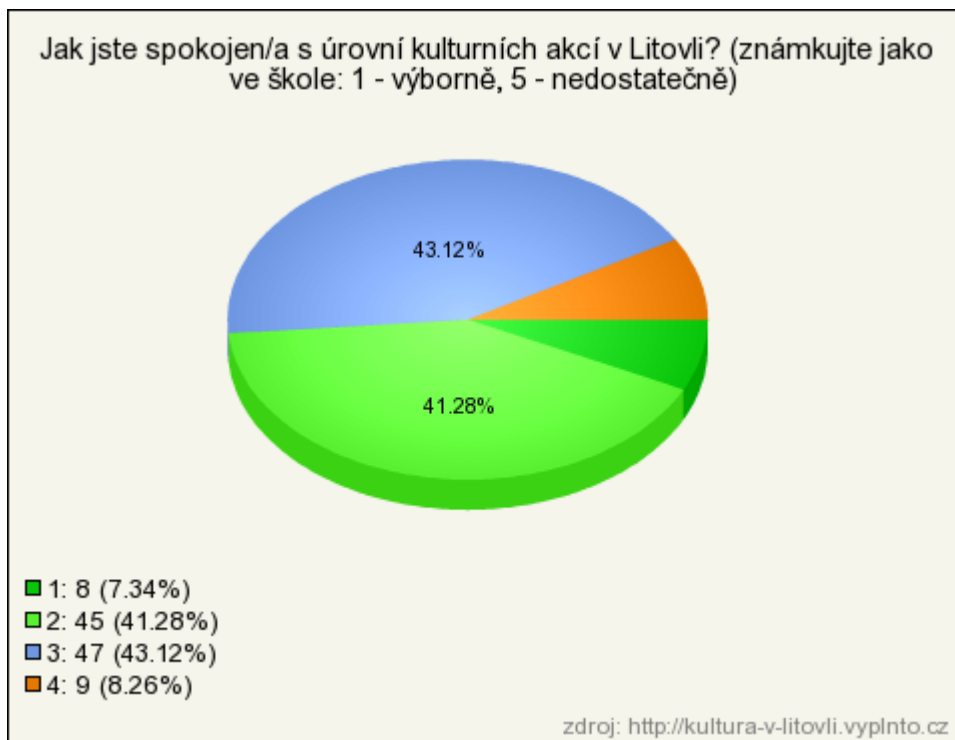
Příloha č. 14

Obr. č. 13: Graf otázky č. 4

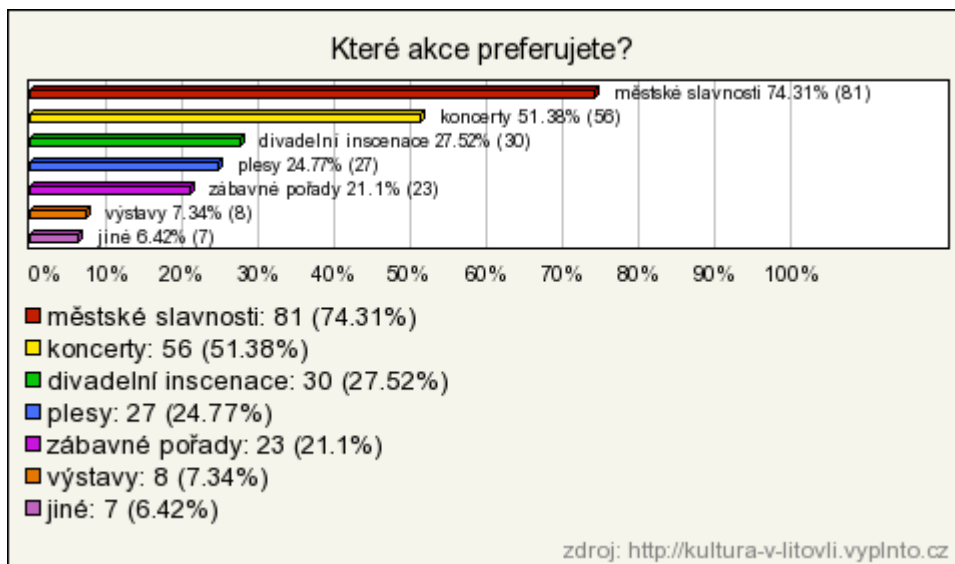
Příloha č. 15

Obr. č. 14: Graf otázky č. 5

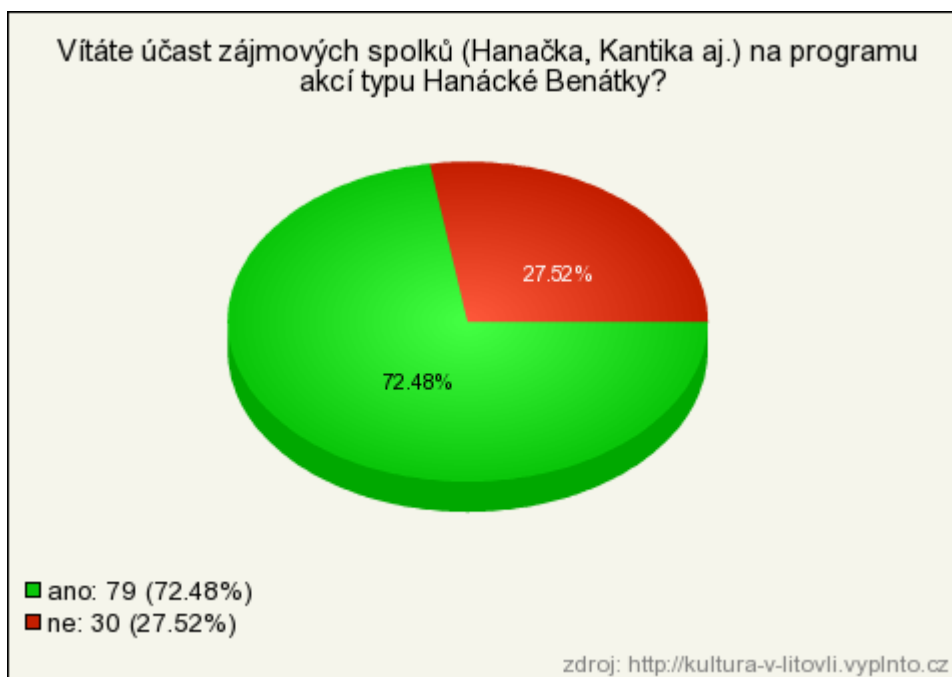
Příloha č. 16

Obr. č. 15: Graf otázky č. 6

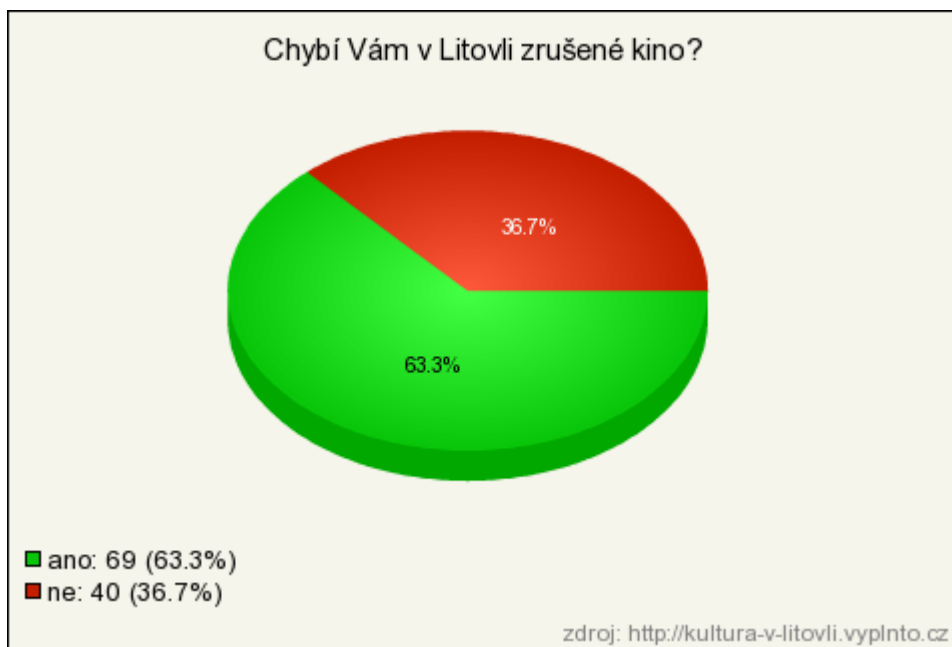
Příloha č. 17

Obr. č. 16: Graf otázky č. 7

Příloha č. 18

Obr. č. 17: Graf otázky č. 8

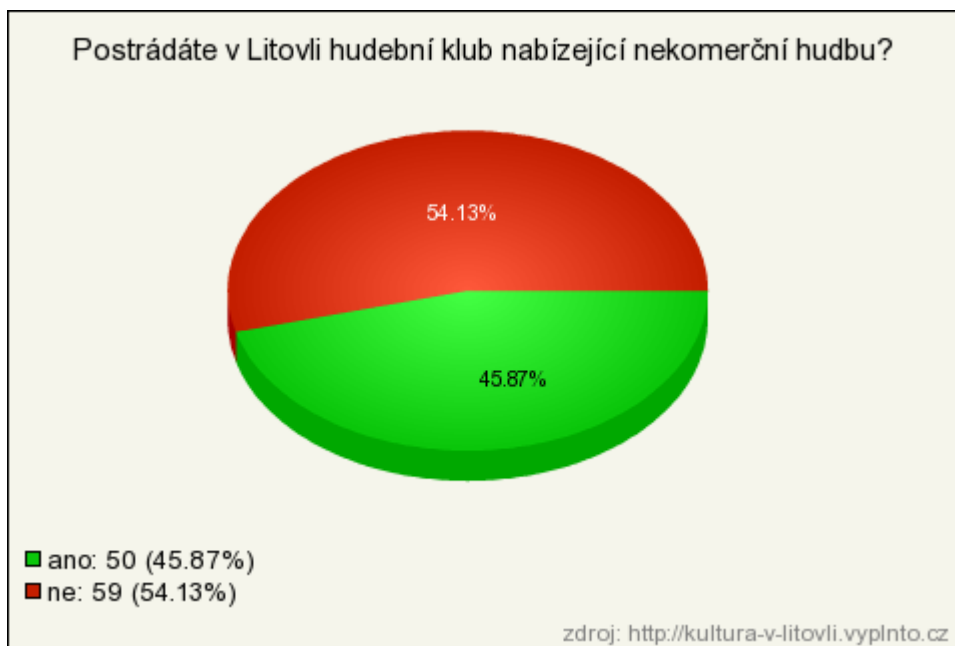
Příloha č. 19

Obr. č. 18: Graf otázky č. 9

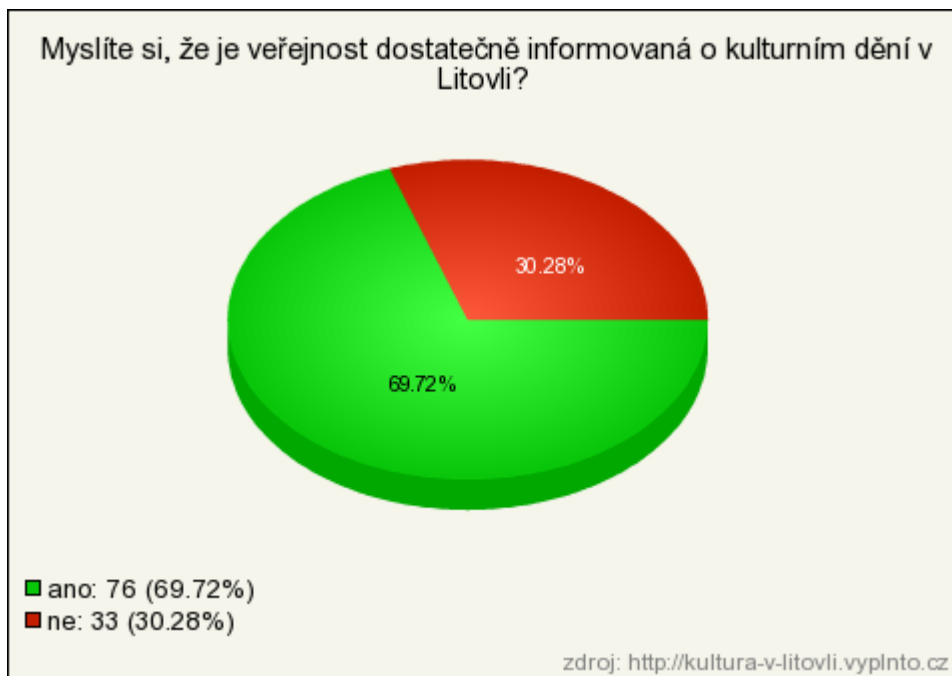
Příloha č. 20

Obr. č. 19: Graf otázky č. 10

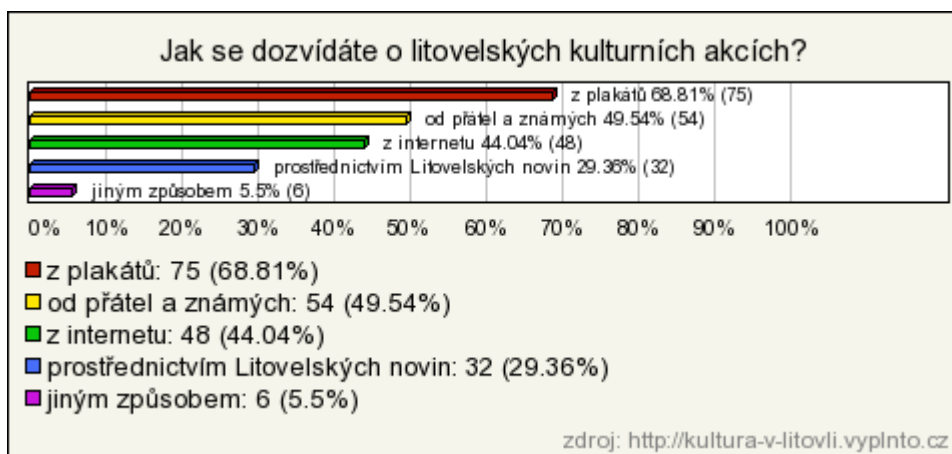
Příloha č. 21

Obr. č. 20: Graf otázky č. 11

Příloha č. 22

Obr. č. 21: Graf otázky č. 12

Příloha č. 23

Obr. č. 22: Graf otázky č. 13

Příloha č. 24

Osobní rozhovor s ředitelkou Městského klubu Hanou Vogelovou

1) **Zasahuje město, jakožto váš zřizovatel, do programu připravovaných akcí?**

Ano, někdy pořádáme i akce na přání města, ale většinou máme to štěstí, že nám vedení města nechává volnou ruku ve výběru pořadů, za což jsem velmi vděčná. Na přání města pořádáme např. oslavy k výročí vzniku České republiky. Dále spolupřádáme ještě s organizací MAS¹⁹⁶ třeba farmářské trhy. My tam zařizujeme kulturní program a organizace MAS obvolává farmáře. Jinak máme v podmínkách kvalitně zabezpečit Vánoce, aby tady byl kulturní program pro všechny generace. Přáním města je udělat i několik akcí v zimě na náměstí, což třeba pro nás není až tak šťastné, ať už z hlediska účinkujících (nástroje v zimě trpí), tak i proto, že tyto akce jsou pro veřejnost zdarma, tudíž velmi ztrátové. Je pravda, že kultura je většinou jedním z nejméně podporovaných odvětví, což na jednu stranu chápeme - vedení města musí mít i jiné priority. Proto jsem velmi

¹⁹⁶ Moravská cesta

vděčná hlavně místostarostovi Petru Šrůtkovi, který litovelskou kulturu podporuje. Kdyby byl na tomto postu někdo bez zájmu o kulturu, prakticky nic bychom nezmohli, mohli bychom se snažit, ale bez finanční dotace by tady bylo kulturních akcí minimum.

2) A jakým způsobem spolupracujete s Odborem školství, kultury a sportu?

Odbor školství, kultury a sportu funguje jako jakýsi mezistupeň mezi námi a radou města. Spolupracujeme hlavně, co se týče ekonomických záležitostí, opravy budovy apod.

3) Jak funguje pronájem prostor? Jdou výtěžky zpět na chod klubu?

To je naše vedlejší činnost, která jde částečně na náš provoz. Samozřejmě kultura je dotovaná městem, ale ne úplně a my si musíme na kulturu vydělávat. Takže naším zájmem je mít hodně pronájmů a prvotním cílem je, aby chodilo na akce hodně lidí, protože když máme návratnost ze vstupného, tím více akcí můžeme dělat. Kdybych vybrala pořady, na které by nepřišli lidé, tak o to míň bude akcí do konce roku.

4) Jak je to s kdysi prodělečným divadlem, v minulosti bylo dosti ztrátové, zlepšila se tato situace?

Ano, divadlo bylo kdysi hodně prodělečné, ale vypadá to, že se lidé „naučili“ divadelní inscenace navštěvovat. Výborný nápad bylo zavedení předplatitelských abonentek. Výhody abonentky jsou, že lidé mají za prvé sedadlo v předních řadách a za druhé získají vstup na jedno představení zdarma, takže na to hodně lidí slyšelo a návštěvnost vzrostla. My máme v předprodeji zhruba 12 řad dopředu vyprodaných - krát 20 lidí, takže nějakých 200 lidí už máme předem. Ale i tak se divadelní inscenace musí dotovat.

5) A neplánujete tedy změnu repertoáru?

Neplánuji, i když divadlo nepřináší výrazný zisk, především kvůli finanční náročnosti pražských souborů, vzhledem k celkem vysoké návštěvnosti není prodělek tak velký a ustojíme jej.

6) Co v rámci litovelské kultury by podle Vás uvítali občané?

Tak určitě by lidé ocenili mít více akcí zdarma, především venkovních, ale na to opravdu nemáme finance. A také si myslím, že lidé si pak toho tolik neváží, když mají něco zdarma. A co mě osobně mrzí, že tu není nějaký větší prostor, kde by se dalo dělat více venkovních akcí a byl by tam jeden vstup, protože třeba když děláme Hanácké Benátky na náměstí, tak je tu opravdu tolik

východů, že potřebujeme velký počet brigádníků, aby to ohlírali, a už nám zase naskakují náklady. Takže nějaký prostor, kde by se tyto větší akce daly pořádat, bych velmi uvítala.

7) Je podle Vás zájmová činnost důležitá pro litovelskou kulturu?

Důležitá určitě je, ale nemůžeme podporovat každého, těch souborů by bylo mnoho a finančně by se to nedalo zvládnout. My podporujeme Kantiku, Fotoklub, Kinemaklub, výtvarníky, ale víc opravdu už dělat nemůžeme. Spíš to řeším tím stylem, že když je o něco zájem jako o taneční, břišní tance, řecké tance, latinské tance, roztleskávačky, uspořádáme kurzy. Kurzy ale bohužel nemůžeme dotovat, na to my z rozpočtu nemáme žádné finance, takže se musí propočítat tak, aby opravdu pokryly náklady na lektora, proto se otevírají, jen pokud je dostatek lidí. Třeba taneční kurzy se nám daří zaplnit dostatečně, chtěla jsem pořádat i výtvarné kurzy, ale byl malý zájem, takže ty se nám bohužel otevřít nepodařilo. Máme většinou akorát dvě tvořivé výtvarné akce do roka, které jsou velmi úspěšné. S adventním tvořením jsme opravdu začínali v malé klubovně a teď už to pro velký zájem děláme ve Velkém sále.

8) Jak vnímáte současnou mládež a její vztah ke kultuře?

No to je trošku problém, jelikož přesně nevím, jaký typ kultury by chtěli. I když třeba uspořádáme koncert pro mladé, dle našeho názoru lákavého interpreta případně kapely, účast mládeže je velmi malá. Na celoměstských akcích jako jsou Hanácké Benátky nebo Vánoce na náměstí, je účast mládeže dostatečná, ale na jednotlivé akce se nám je nedaří dostat. Mě samotnou by zajímalo, co přesně očekávají, snažila jsem se jejich požadavky zjišťovat i na gymnáziu. Dle mého názoru je to také dáno tím, že tato generace má na výběr mnoho hudebních žánrů a proto je těžké trefit se do vkusu všem. Nepozorují dostatečnou odezvu a také mladí lidé přijdou, až když se interpret stane komerčním, třeba Tomáš Klus tu byl tři roky zpátky a zaplnil se sotva koncertní sál, ale minulý rok na náměstí už to vypadalo jinak a přišlo spoustu mladých lidí. A když jsme se snažili dostat k nim nějakou klubovou kapelu, třeba Eddie Stoilow, i když ti už dnes jsou také dost známí, udělali jsme koncert v malém sále a lidé nepřišli a kupodivu Support Lesbiens, kteří jsou dost slavní, také nenaplnili Záložnu. Nevím, taky by mě zajímalo, čím to je, jestli nemají finance nebo opravdu raději chodí na venkovní akce. A dalším problémem je, že pokud

poskytneme prostory k pořádání těchto akcí, většinou jsou problémy s pořádkem. Například po plesu gymnázia, kde se vyskytuje mnoho mladých, je v prostorách Záložny opravdu velký nepořádek a pokud by se takovéto akce pořádaly často, prostory by s největší pravděpodobností byly poškozovány.

9) A jaké jsou dle Vašeho názoru šance na obnovení kina v Litovli?

K tomuto tématu se nerada vyjadřuji, jelikož vedení, co tu bylo přede mnou, zrušilo kino a já jsem naopak jeho zastáncem. Byla bych ráda, kdyby se nám podařilo činnost kina v Litovli opět obnovit, záleží to však z velké části na městu, jestli se rozhodne nás v tomto podporovat. Velice bych uvítala vznik litovelské kinokavárny, pokud by se i město rozhodlo nás finančně podpořit, jelikož by nejspíš musela být dotována, ale i tak si myslím, že v Litovli kino chybí. Bylo by nejspíš těžké znovu zavést něco, od čeho už si lidé odvykli, ale věřím, že časem by si kino získalo své návštěvníky.

10) Chystáte se letos opět využít možnost letního kina?

Letní kino velmi vítáme, v minulém roce bylo úspěšné a návštěvnost byla veliká, což nás utvrdilo v tom, že občanům kino chybí. Doufáme, že letos bratři Čadíkové opět přijedou, jezdí po celé ČR, tak uvidíme, zda jim vyjde cesta i do Litovle, ale předběžně to přislíbili. Jen je nevýhoda, že neovlivníme program, ten si stanovují sami. A další nevýhodou letního kina je, že je to pouze sezónní záležitost.

11) A jak si stojí nekomerční kultura?

Snažíme se včlenit do programu i nekomerční akce, jako cyklus Musica poetika, o populární pořady je sice větší zájem, ale i tak lidé tyto akce navštěvují. Možná je to také tím, že jsme menší město a nekomerční kultura si tak zde dokáže více projevit a lépe se dostává mezi lidi. Tím, že tu není tolik obyvatel jako třeba v Olomouci, dost lidí se tu zná osobně, takže se informace o těchto akcích šíří i ústně, i my často doporučujeme některé akce osobně.

12) Myslíte si, že občané dokážou ocenit vaši kulturní nabídku, je návštěvnost dostatečná?

Nerada na tuto otázku odpovídám, aby to nevyznělo jako samochvála, ale myslím, že se situace opravdu zlepšila. V Městském klubu jsem pracovala jako řadová pracovnice i předtím, než jsem se stala ředitelkou a musím říct, že se

nám daří zvyšovat návštěvnost, lidé projevují dostatečný zájem a snad to tak bude i nadále. Nechci to zakřiknout, ale s návštěvností jsme vcelku spokojeni.